

JAV AMBASADORIAUS LIETUVOJE VIEŠNAGĖ CLEVELANDE

Algis Rukšėnas

Clevelandas buvo pirmas miestas, be Washington, D.C., kuriame JAV Ambasadorius Lietuvoje Darryl N. Johnson lankėsi su oficialiu vizitu.

Jis čia, su žmona Kathleen, atvyko kovo 21 ir praleido keletą dienų, susitikdamas su šios apylinkės lietuviams, taip pat su Amerikos politikos, švietimo bei biznio vadovaujančiais asmenimis mūsų apskrityje.

Ambasadoriaus Johnson viešnagė buvo suorganizuota Clevelando ir apylinkių lietuvių Bendruomenės Tarybos ir Valdybos narių.

Atvykusį p. Johnson Dievo Motinos parapijos klebonijoje pasveikino kun. Gediminas Kijauskas, S.J. ir jo vizito rengėjai. Televizijos reporterė padarė pasikalbėjimą apie sąlygas Lietuvoje ir Rusijoje. Tą patį vakarą pasikalbėjimą matėme 43-čio kanalo vakarinių žinių laidoje.

Pavakary Ambasadorius Johnson kalbėjo Clevelando lietuviams Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Jis atsakė į klausimus, kurie šiuo metu yra aktyviai diskutuojami lietuvių: sugrįžimas buvusių komunistų į valdžią, išrinkus prezidentu Algirdą Brauską, pretenzijos į nusavintas išeivių nuosavybes, dvigubos pilietybės klausimai, Lietuvos ekonominės sąlygos, kelionių į Ameriką vizos ir kiti klausimai. Po to sekė vaišės, kur Ambasadorius Johnson su ponija turėjo progos su svečiais pasikalbėti asmeniškai.

Po vaišių Ambasadorius su ponija stebėjo tautinių šokių ansamblio Grandinėlės repeticiją, net ir patys į kai kuriuos šokius įsijungdami. Prieš grįžtant į viešbutį, klebonas kun. Kijauskas aprodė jiems Dievo Motinos Nuolatinės pagalbos parapijos bažnyčią bei jos lietuviškus simbolius ir skulptūras.

Sekančią dieną turėjo pasikalbėjimą su The Plain Dealer, ir pasirodė analitinis straipsnis su p. Johnson nuotrauka. Toliau sekė pietūs (luncheon) The Cleveland Club, kur miesto, apskrities, ir valstijos tarptautinės prekybos atstovai, kar-

tu su Cleveland Foreign Consular Corps ir Cleveland Council on World Affairs atstovais girdėjo Ambasadorių Johnson diskutuojant kaip svarbu, kad JAV užsienio politikai vystytų prekybinius santykius su Lietuva.

Tos pačios dienos popietį jis apžiūrėjo IX Center, kuris turi "sesers" santykius (sister facility) su Lietuvos LITEXPO.

Įvairūs vietinės valdžios bei privataus sektoriaus tarptautinio biznio atstovai buvo pozityviai paveikti išgirdę, kad JAV laiko svarbių veiksmų prekybos santykius su Lietuva, ir skatina vietinius biznio atstovus kreipti didesnę dėmesį į Baltijos valstybes. Ir Ambasadorius ir tarptautinės prekybos atstovai teigė matą pozityvias galimybes išvystyti su Lietuva geresnius ekonominius ryšius.

Tą patį pirmadienio vakarą Ambasadorius Johnson su žmona susitiko su apie 30 įvairių lietuvių organizacijų atstovų, aktyviai veikiančių mūsų bendruomenėje. Priėmimas buvo The Cleveland Skating Club, jaukio atmosferoje prie židinio.

Antradienį ambasadorius Johnson buvo pristatytas Cuyahoga County komisio- nierių viešame posėdyje. Ten kalbėdamas jis pakartotinai pabrėžė svarbą kreipti rimtą dėmesį į tarptautines prekybos galimybes Lietuvoje. Komisionierių Prezidentas, Timothy F. Hagan sakė, kad aplankysiąs Vilnių ir kartu su savim pasiimsiąs Clevelando merą.

Po to Ambasadorius vizitavo Clevelando Merą Michael R. White miesto rotušėje. Ir čia, pakartotinai, kalbėjo tarptautinės prekybos santykių tema. Meras pritarė, kad toks prekybinių santykių vystymas yra svarbus, ir priminė p. Johnson'ui, kad visą tai siejasi su dabartinėmis Clevelando pastangomis tapti svarbiu tarptautiniu ekonominiu bei kultūriniu centru, besiantinant Clevelando miesto 200 metų sukakčiai 1996 metais.

(Bus daugiau)

Velykos

Paulius Augius

1993 m. Velykos

Mieli broliai ir sesės,

Apaštalas Šv. Paulius savo laiške korintiečiams rašė: "Kai kurie iš jūsų sako, jog nėra mirusiųjų prisikėlimo, todėl ir Kristus nebuvo prisikėlęs. O jei Kristus neprisikėlė, tai tuščias jūsų tikėjimas... tada mes esame labiausiai apgailėtini iš visų žmonių." (I Kor. 15:12-18)

Kodėl Šv. Raštas ir Bažnyčia skiria tokią didelę, absoliučią svarbą Kristaus ir mūsų prisikėlimui?

Prisikėlimas ir išaukštinimas su Kristumi ir Kristuje yra mūsų ateitis, mūsų pilnutinis gyvenimas, dėl kurio esame sukurti, ir kurį Dievas yra mums numatęs nuo amžių pradžios. Ir tai, kas įvyko su Kristumi, kaip žmogumi, pirmųjų Velykų rytą, įvyks su kiekvienu iš mūsų pasaulio pabaigoje, prisikėlimo dieną. "Visiems, kurie jį priėmė, jis davė galią būti Dievo vaikais..." "O jei esame vaikai, tai esame ir įpėdiniai. Būdami Dievo įpėdiniai ir Kristaus bendradarbiai, jeigu su juo kenčiame, su juo būsim ir pagerbti." (Jn. 1:12; Rom. 8:16-17)

Kas esmėje įvyko su Kristaus žmogiška prigimtimi laike prisikėlimo, mes pilnai nesuprantame. Prisi-

kėlęs Kristus apaštalams atrodė toks pat žmogus, koki jį pažino prieš mirtį – jų draugas, kuris juos mylėjo ir vadino pirmaisiais vardais. Jis buvo žmogus, kuris kartu valgė ir gėrė, o ant savo kūno nešiojo didžiosios kančios žymes. Tuo pat metu jis kartu buvo ir kitoks. Jis nebuvo vien tik prikeltas iš numirusių, kaip Lozorius, ar Naimo miestelio našlės sūnus, kuriuos Kristus prikėlė. Kristus buvo ne tik prisikėlęs, bet ir iš esmės pasikeitęs. Jo nebevaržė fiziniai laiko ir erdvės varžtai. Jis įėjo pro užsikeistas duris, nepastebėtas atsirado mokinių tarpe ir nematomi pasišalino. Žmonės, kurie su juo artimai bendravo, iš karto jo neatpažino. Prie jo kapo moterys palikė jį sodininku. Net pats Petras jo neatpažino. Tik Jonui pasakius, kad "tai Viešpats", jis šoko iš valtės ir pribėgęs jį pagarbino. (plg. Jn. 21:7)

Ar prisikėlęs ir dvasiniai išaukštintas Kristus galėjo būti nufotografuotas, šandien niekas negali pasakyti.

Viena yra tikra – prisikėlęs Kristus buvo visiškai kitoks, negu bet koks kitas žmogus pasaulyje.

Neturime mes taip vadinamų "bešališkų liudininkų", nes visi, kurie jį matė prisikėlusį ir su juo susitiko, tapo tikinčiais ir kartu su apaštalu Tomu jį atpažino, kaip "savo Viešpatį ir Dievą." (plg. J. 20:29)

Kad Kristaus prisikėlimas užtikrina kiekvieno mūsų asmeninį prisikėlimą, liudija šv. Raštas, tiek senajam, tiek naujam testamentui. "Mes tikime ir tokėl kalbame, žinodami, kad tasai, kuris prikėlė Viešpatį Jėzų, taip pat ir mus prikels su Jėzumi." (II Kor. 4:14)

Kaip pavasario žiedai atsiskleidžia nauja gyvybe po šalų mirties, taip ir mes, dalyvavę Kristaus gyvenime jo pavyzdžiu, po kančių, vargų ir mirties tragedijos, kelsimės naujam, išaukštinam amžinos laimės ir garbės gyvenimui.

"Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas, kas tiki mane, tas turi amžinąjį gyvenimą ir aš jį prikelsiu paskutiniąją dieną." (Jn. 11,25; 6,54)

Džiugių ir viltingų Šv. Velykų linkiu visiems išeivijoje ir tėvynėje!

Vysk. Paulius Baltakis,
OFM

Girdėta iš Vilniaus

• **KRAŠTO APSAUGOS MINISTRAS AUDRIUS BUTKEVIČIUS, KOVO 30-AJĄ SUGRIŽĘS IŠ ŠIAURĖS ATLANTO BENDRADARBIAVIMO TARYBOS GYNYBOS MINISTERIO POSĖDŽIO, PAREIŠKĖ** esąs įsitikinęs, jog Rusijos kariuomenė iš Lietuvos bus išvesta pagal numatytus grafikus iki šių metų rugpjūčio 31 dienos.

Nerimą Lietuvoje sukėlė spaudos agentūrų AP ir BNS pranešimas, jog kovo 29 dieną NATO ir Rytų Europos gynybos ministrų susitikime Rusijos gynybos ministras Pavel Gračov pareiškė, kad Rusija pristabdo kariuomenės išvedimą iš Baltijos valstybių.

Audrius Butkevičius sakė, jog Pavel Gračov savo pareiškime nekalbėjo apie Lietuvą. Jis minėjo Baltijos valstybes apskritai ir nurodė priežastis, dėl kurių Rusija negalinti išvesti kariuomenės. Pirmoji, Rusijos gynybos ministro žodžiais tariant, yra ta, kad Baltijos valstybės neturi sutarčių dėl Rusijos kariuomenės išvedimo. Antroji, kurią nurodė Pavel Gračov, nėra socialinių garantijų išvedamųjų kariškių šeimoms.

Audrius Butkevičius, per posėdį Briuselyje kalbėjęs iš karto po Rusijos Federacijos gynybos ministro, pareiškė, jog Lietuva ir Rusija sutarė dėl kariuomenės išvedimo sąlygų bei grafiko pasirašė pernai. Jis priminė, jog socialinių garantijų kariškių šeimoms Lietuva nežadėjo, ir šie klausimai, ministro nuomone, gali būti sprendžiami tik Rusijai paprašius.

Lietuvos krašto apsaugos ministras žurnalistams pasakė, kad JAV, Didžiosios Britanijos, Kanados, Norvegijos bei kitų šalių gynybos ministerijų vadovai sakė, kad Rusijos kariuomenės išvedimo iš Lietuvos sąlygos būtų vykdomos. Rusijos gynybos ministras, pabrėžė Audrius Butkevičius, turėjo pajusti, kad pasaulio nuomonė yra gerokai kitokia negu buvo pernai.

• **KOVO 30 DIENĄ ALGIRDAS BRAZAUSKAS PASIRAŠĖ POTVARKĮ, KURIUO PREZIDENTO PATARĖJU UŽSIENIO POLITIKOS KLAUSIMAIS SKIRIAMAS JUSTAS VINCAS PALECKIS.** Tuoj po paskyrimo Justas Vincas Paleckis ELTAI pasakė, kad padės prezidentui ieškoti įvairių ir optimalių sprendimų. Jis stengsis būti kritiškas net ir aukščiausių valstybės pareigūnų atžvilgiu, o ne tik aklas jų valios vykdytojas.

• **BEDARBIAI LIETUVOJE TESUDARO TIK VIENĄ PROCENTĄ** darbingų žmonių, tačiau prognozes ateičiai gana liūdnos – šiais metais jų skaičius gali išaugti iki dviejų šimtų tūkstančių. Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius pabrėžė, jog vyriausybė imsis priemonių, reguliuojančių nedarbą. Pertvarkant ūkį bus žiūrima, kad būtų kuriamos naujos darbo vietos.

• **SEIMAS PRITARĖ ŠEŠTOSIOS LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PROGRAMAI.** Už balsavo 73 Seimo nariai (LDDP frakcija), prieš – 23, susilaikė – 21.

Premjeras A. Šleževičius paprašė Seimo narių susilaikyti nuo skubių ir neapgalvotų pareiškimų socialinės šalpos klausimais, nekiršinti žmonių, nes šalpos padidinimas esąs biudžetui nepriimtinas, paprašė leisti vyriausybei bent pusę metų ramiai dirbti.

• **LIETUVOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA ĮTEIKĖ PROTESTO NOTĄ RUSIJOS FEDERACIJOS AMBASADAI** dėl šios šalies gynybos ministro Pavelo Gračovo pareiškimo NATO ir NACC šalių gynybos ministrų susitikime. Notoje nurodomi įsipareigojimai, kuriuos Rusija pažeistų, jei pristabdytų kariuomenės išvedimą iš Lietuvos.

• **KOVO 31-AJĄ LIETUVOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTRAS POVILAS GYLYS SU OFICIALIU VIZITU IŠVYKO Į STRASBŪRĄ,** kur susitiks su Europos Tarybos generaline sekretore, ET sekretoriato pareigūnais, valstybių – ET narių – ambasadoriais.

Vizito programoje – pokalbiai apie Lietuvos narysę Europos Taryboje. ET pareigūnai bus supažindinti su reformomis, politine padėtimi Lietuvoje. Taip pat bus aptarta pagalbos Rytų ir Vidurio Europos šalims programa.

• **EKONOMIKOS MINISTERIJA PASIŪLĖ VYRIAUSYBEI PADARYTI KAI KURIŲ PAKEITIMŲ PRIVATIZAVIMO NUOSTATUOSE.** Pagal šiuos siūlymus įmonėse dirbantiems žmonėms suteikiama pirmumo teisė išsipirkti ne 30 procentų, kaip anksčiau, o pusę viso turto, ir dalį jo – lengvatinėmis sąlygomis. Kitą pusę – žemdirbiai, prastatantys joms savo produkciją. Privatizuojamų įmonių atliekinais galės tapti ir buvę ilgamečiai jų darbuotojai.

• **VAKAR Į KLAIPĖDOS JŪRŲ PREKYBOS UOSTĄ ATPLAUKĖ KINIJOS LIAUDIES RESPUBLIKOS MOTORLAIVIS "CHANG TING".** Jis atgabeno Lietuvai labdaros krovinį – 2680 tonų ryžių.

Kinų laivo salone įvykusioje iškilmingoje ceremonijoje dalyvavo Kinijos Liaudies Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvoje Chen Di.

"Rakalėjos" akcinė bendrovė gautus ryžius parduos mūsų krašto gyventojams, o gautos lėšos bus panaudotos vaikų mitybos produktams pirkti.

• **KAUNE, PRIE VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO JAV BALTIJOS FONDAS ĮSTEIGĖ MUNICIPALINIO MOKYMO CENTRĄ.** Pagal specialią programą čia savo kvali-

KAIP KLOSTĖSI IVYKIAI RUSIJOJE IKI "DIRVAI" išsiunčiant šią apžvalgą.

Kovo 20 d. prezidentas Jelcinas nustebino tautą, per televiziją pareiškdamas, kad jis skelbs referendumą, ignoruodamas Liaudies deputatų kongresą ir Konstitucinę teisimą, kurie bando užblokuoti jo turimą galią ir jo vykdomas ekonomines reformas. Tačiau oficialiame dekrete, kurį Jelcinas paskelbė po keturių dienų, jau nebuvo užuominų, kad jis imsis bet kokios vienašios akcijos. Savaitės pabaigoje Jelcinas bandė su įstatymų leidėjais rasti kompromisą. Tuo tarpu Liaudies deputatų kongreso pirmininkas R. Khasbulatov netrukus po kovo 20 d. pranešė, kad Jelcino kalba sudaro pagrindą jo apkaltinimui. Tačiau, kai Khasbulatov apskaičiavo, kad apkaltinimui pritrūks reikiamų dviejų trečdalių balsų, jis pakeitė nuomonę, teigdamas, kad prezidento apkaltinimas pakenksiąs šaliai.

Konstitucinio teismo pirmininkas V. Zorkin pradžioje tvirtino, kad Jelcinas jau prieš tai, kai jis paskelbė dekretą dėl referendumo, žiauriai pažeidė Brežnevo laikų konstituciją. Tačiau kovo 26 d. Zorkin pakeitęs nuomonę jau sakė, kad Jelcino pašalinimas įzebsiąs katastrofą. Gi paties Jelcino viceprezidento pareigoms pasirinktas A. Rutskoi keilioms minutėms praėjus po Jelcino kalbos apie numatomą skelbti referendumą pažadėjo prisijungti prie tų deputatų, kurie balsuos už Jelcino pasmerkimą. Tačiau po šešių dienų Rutskoi vėl pažadėjo remti Jelciną. Kovo 27 d. vakare įvyko dar vienas posūkis, kai Jelcinas davė suprasti, kad jis ištikrųjų referendumo nebepatvirtins, bet geriau užkulisyje derės su savo priešais.

Sekmadienį, kovo 28 d. visgi Liaudies deputatų kongresas balsavo dėl Jelcino apkaltinimo, kur už apkaltinimą pasisakė 617 deputatų. Iki reikiamos dviejų trečdalių daugumos pritrūko 72 balsų. Pasibaigus balsa-

fikaciją galės kelti savivaldybių darbuotojai – nuo žemiausio rango tarnautojo iki paties mero. Paskaitas skaitys lektoriai iš Amerikos – JAV universitetų profesorai, JAV savivaldybių ir miestų sąjungos atstovai, taip pat Lietuvos savivaldybių pareigūnai, grįžę iš stažuotės JAV.

• **LIETUVOS RESPUBLIKOS NEPAPRASTUOJU IR ĮGALIOTUOJU AMBASADORIUMI** Rusijos Federacijoje Prezidentas Algirdas Brazauskas savo dekretu paskyrė Romualdą Kozyrovičių.

Lietuvos Nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadoriumi Latvijoje paskirtas Algirdas Žvirėnas.

• **PREZIDENTAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS DEKRETU PATVIRNINO NAUJĄ VALSTYBINĘS DERYBŲ SU RUSIJA DELEGACIJOS SUDĖTĮ.** Delegacijos vadovaus Seimo narys Virgilijus Bulavas. Algirdas Brazauskas spaudos konferencijoje jį pristatė kaip labai nuosaikų žmogų. Virgilijus Bulavas yra kompiuterių informacinę sistemų specialistas, jam 53 metai. Seimo opozicija norėjo, kad Česlovas Stankevičius ir toliau vadovautų delegacijai.

EUROPOJE IR PASAULYJE

vimui Jelcinas nuvyko prie šv. Bazilijaus katedros Raudonojoje aikštėje, kur buvo susirinkę apie 60,000 jo rėmėjų, ir pasakė kalbą, pastebėdamas, kad "komunistų ruoštas pučas nepavyko. Laimėjo žmonės, laimėjo demokratija, laimėjo jaunoji Rusija!"

Kaip praneša Reuterio ir kitos žinių agentūros, nors ši kartą Jelciną Liaudies deputatų kongresui ir nepavyko apkaltinti, tačiau ateinančiomis savaitėmis ir mėnesiais Jelcinas ir toliau susidurs su politiniu iššūkiu prieš jį. Liaudies deputatų kongresas 537 balsais už ir 263 prieš pasisakė už tai, kad valstybinė televizija ir radijas būtų pavaldūs Liaudies deputatų kongresui, tuo suteikiant progą Jelcino oponentams turėti savo rankose svarbų propagandos ginklą.

PAGRINDINIAI RUSIJOS PREZIDENTO B. JELCINO priešai, kaip skelbia dienraštis "New York Times", esą trys: viceprezidentas Aleksandr Rutskoi, Konstitucinio teismo pirmininkas Valery Zorkin ir Liaudies deputatų kongreso pirmininkas Ruslan Khasbulatov. Susipažinkime trumpai su jų biografijomis.

A. Rutskoi – Ukrainoje 1947 m. gimęs rusas, baigęs karo aviacijos akademiją, pasiekęs pulkininko laipsnį. Afganistane karo metu jo lėktuvas du kartu buvo numuštas, tačiau pats išsigelbėjo. Save laiko nuosaikiu konservatorium ir rusu nacionalistu. 1991 m. birželio mėn. rinkimuose kandidavo ir buvo išrinktas tame pačiame sąraše su Jelcinu, tačiau neužilgo nuo Jelcino nutolo. Ypač liko nepatenkintas, kai į vyriausybę buvo paskirtas jaunas ekonominių reformų šalininkas Yegor Gaidar. Už tai Jelcinas pavedė Rutskoi rūpintis žemės ūkio reikalais. Rutskoi dabar vadovauja jo pa-

ties įkurtai Laisvosios Rusijos partijai, kuri yra pagrindinė konservatyvi opozicijos jėga prieš Jelciną.

Konstitucinio teismo pirmininkas Valery Zorkin, 50 m. amžiaus, gimė Rusijos Tolimuosiuose Rytuose, Maskvoje apgynė teisės daktaratą ir dėstė Maskvos universitete bei sovietų Sąjungos vidaus reikalų ministerijos akademijoje. Iki 1991 m. spalio 30 d. buvo komunistų partijos narys. Zorkinui atiteko viena iš labiausiai neįprastų Rusijoje pareigų. Jis bandė įkurti garbingą, visų respektuojamą Konstitucinę teisimą toje šalyje, kuri, pasak "New York Times", niekad negerbė nei įstatymų, nei konstitucijos, parašytos tarnauti šalies valdovų interesams, ar tai būtų caras, ar komunistų partija.

Rusijos Liaudies deputatų kongreso pirmininkas Ruslan Khasbulatov, 50 m. amžiaus, yra ekonomikos instituto Maskvoje profesorius, gimęs Čečenijos autonominėje respublikoje. Nuo 1990 m. pradžios buvo Jelcino šalininkas ir tokiu pasiliko 1991 m. rugpjūčio mėn. įvykusio pučo metu. Vėliau Jelciną išrinkus prezidentu, perėmė įstatymų, leidėjų pirmininko pareigas, panaudodamas turimą autoritetą bei impulsyvią taktiką savo turimos galios padidinimui ir Jelcino sumenkimui. Khasbulatov, nors ir perspėja prieš galimą prezidento diktatūros pavojų, tačiau pats Liaudies deputatų kongresui vadovauja autoritetiniu stiliumi.

PRANCŪZIJOJE KOVO 28 D. ĮVYKUSIAME PARLAMENTO RINKIMU antrame rate laimėtojais tapo nuosaikieji dešiniojo sparno susivienijimo nariai, laimėję parlamento žemesniuosiuose rūmuose 461 vietą iš esamų 577. Socialistai ir jų sąjungininkai laimėjo 63 vietas, o komunistų partija gavo 20 vietų. Paskelbus rinkimų rezultatus socialistų partijos sekretorius Laurent Fabius pareiškė, kad tai esąs labai žiaurus pralaimėjimas, nes dabar dešinieji beveik visur dominuoja.

KINIJA PRANEŠĖ, KAD ŠALIES KOMUNISTŲ PARTIJOS vadovas Jiang Zemin taip pat bus ir šalies prezidentu, pirmą kartą nuo 1976 m. į vieno žmogaus rankas perimdamas pagrindines pareigas partijoje, vyriausybėje ir kariuomenėje.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.
Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį
metams \$100.00 pusel metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai
pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos
nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Naujas Akademikas:

MALONUS SIURPRIZAS

V. Trumpa

Ką tik iš Kauno per Chi-
cagą mane pasiekė nelaukta
dovana: pirmasis naujo,
1993 m. sausio–vasario mė-
nesio, Akademiko numeris.
Dėkui už tai p. Valiukė-
nams. Jis žada mus lankyti
kas antras mėnuo. Bijau, ar
išstės, ypač atsižvelgiant į
popieriaus stoką ir kitus
sunkumus. Gal reikėtų pa-
sitenkinti bertaininiu.

Tokio vardo žurnalą pri-
simenu dar iš savo studen-
tavimo laikų Vytauto Di-
džiojo universitete 1933-37
m. Leido jį tada Korp! Neo-
Lithuania, kuri po be galo
ilgos priespaudos metų
1990 m. balandžio 18 d. vėl
atgaivino savo veiklą naujai
atsikūrusiame Vytauto Di-
džiojo universitete. Berods
dar tebėra gyvi čia pas mus
Amerikoje bent du ano se-
nojo Akademiko redaktoriai
– Mykolas Jasėnas ir Jonas
(Janis) Čiuberkis. Būtų gra-
žu, jei jiedu parašytų savo
prisiminimus apie senąjį
Akademiką ir tokiu būdu
seną sujungtų su nauja.

Be abejo, kaip Korp!
Neo-Lithuania, taip ir jos
žurnalas nenorės atsisakyti
savo senų ir gražių šūkių
"pro patria" ir "salus rei
publicae-suprema lex". Ta-
čiau naujasis Akademikas
nemano grįžti į anuos senus
laikus. Tai matyti iš klau-
simo, kurį statosi sau nau-
jojo žurnalo redakcija: "Bet
ar tikrai galima grįžti ten,
iškur išėjai?". "Gyvenimas
negižta", skambėjo kadaise
populiarios studentų dainos
refrenas. Redakcijos pasi-
sakyme yra ir kitas labai
svarbus išsipareigojimas:
"Mus supantį pasaulį ban-
dome matyti tokį, koks jis
yra šiandien".

Šiandien ir pasaulis ne
be tas, kas jis buvo prieš 50
metų, ir Lietuva ne be ta.
Pirmą kartą savo istorijoje
šiandien Lietuva yra ir su
Vilniaus kraštu ir su Klaipė-
da. Kadaise A.J. Greimas
rašė: "Lietuva su Vilniumi

ir Lietuva be Vilniaus du
skirtingi dalykai". Maž-
daug tą patį galima pasakyti
apie Lietuvą su Klaipėda ir
be Klaipėdos. Kai šiandien
sakome, kad "Respublikos
gerovė yra aukščiausias iš-
tatyimas", tą respubliką su-
prantame su Vilniumi ir
Klaipėda. Dėl to taip svar-
bus šiandien platesnis tėvy-
nės supratimas, atremtas ne
tik į kilmės ir kraujo ry-
šius, kiek į bendrą krašto
pracių ir norą gyventi kartu
ateityje, arba į visų krašto
gyventojų solidarumo jaus-
mus. Panašaus referendu-
mo iš demokratinės Prancū-
zijos reikalavo Ernestas
Renan'as dar 1882 m., taigi
prieš pat mūsų Aušros pasi-
rodymą. Esu beveik tikras,
kad bent Jono Šliūpo visuo-
meninės pažiūros formavosi
Renan'o įtakoje. Labai ge-
rai, kad ir šiame pirmajame
Akademiko numeryje du
jauni Lietuvos istorikai Egi-
dijus Aleksandravičius ir
Antanas Kulakauskas, ap-
žvelgdami XIX a. Lietuvos
istoriografiją, įjungia į isto-
rinį procesą Lietuvoje gyve-
nančius, bet lenkiškai kal-
bančius vadinamus kraštie-
čius ("krajovcus").

Aplamai, savo pažiūrų
pločiu pirmasis naujojo
Akademiko numeris daro
gerą įspūdį. Nuo Egidijos
Ramanauskaitės "ėjimo gi-
lyn į save" ligi "post-ars" ar
"ars-Post" manifesto – vis-
kas nauja, šviežu, įdomu.
Gal iš tikrųjų ir turi tam tik-
ros simbolinės prasmės, kad
Korp! Neo-Lithuania atsi-
kūrė tame pačiame kamba-
ryje, kur gyveno A. J. Grei-
mas (tik ne J. Greimas, kaip
rašo Egidija). Betgi jis ne
vienas. Panašūs buvo ir
Valentinas Gustainis, Do-
mas Cesevičius, Antanas
Valiukėnas, Jurgis Valiulis-
Karolis Drunga ir dar kitų
neolituų.

Žinoma, kritiškai Akade-
miko skaitytojai ras jame
nemaža redagavimo, turi-

JAV Ambasadorius Lietuvoje – Darryl Johnson ir Ponia sutinkami Dievo Motinos parapijoje. Juos sveikina klebonas G. Kijauskas, S.J., Dalia Puškorienė, Ingrida Bublienė ir Algis Rukšėnas. Filmuoja televizijos žinių korespondentas.
A. Venclauskos nuotr.

NAUJI PAVOJAI IŠ
RUSIJOS PUSĖS

Juozas Žygas

Vyksta dramatiški įvy-
kiai, nuo kurių gali priklaus-
yti ne tik Rusijos, bet Lie-
tuvos ir pasaulio ateitis. Ra-
šyti šias eilutes ir būti ak-
tualiu yra neįmanoma, ka-
dangi nuo parašymo iki to
momento, kuomet jos pa-
sieks skaitytoją – praeis dvi
ar net trys savaitės. Tokia
yra dalis visų savaitraščių.
Tad gal nereikia koncen-
truotis į tai, kas jau įvyko,
bet bandyti atspėti, kas gali
dar įvykti. Visi jau žinome,
kad įvyko skylimas tarp Jel-
cino ir Rusijos parlamento.
Šiuo metu, atrodo, kad Jel-
cinas pralaimi. Šis parla-
mentas yra tas pats, kuris
Jelciną patvirtino. Bet rei-
kalai taip nesidėstė, kaip
žmonės tikėjosi. Žmonės,
kurie yra įpratę būti "išlai-
kytiniais", nežino ką su lais-
ve reikia daryti. Be to, Ru-
sijoje gerbūvio matas yra
visai skirtingas. Skaičiuoja-
ma pagal tai–kiek degtinės į

nio, apipavidalinimo trūku-
mų. Bet į tuos trūkumus
reikia žiūrėti ne kaip į mirtin-
as nuodėmes, bet greičiau
kaip į ateities tobulėjimo
kelį.

dieną uždirbti gali. Atrodo,
kad šioje srityje nesugebėjo
žmonių poreikių patenkinti.
O nepatenkinta rusų liaudis
yra labai pavojinga, nes ji
gali į įvairius kraštutinius
mestis.

Jeigu minia išeis į gatves
– tai labai sunku numatyti,
kuo viskas galėtų pasibaigti.
Šiek tiek žinant rusišką cha-
rakterį, kraujo praliejimą
numatyti galima. Dabar yra
labai sunku numatyti, kuria
kryptimi viskas pasisukti
gali. Bet yra sakoma, kad
Rusijoje kartojasi tas pat,
kas vyko Lietuvoje – tik
maždaug pusmečiu vėliau.
Nežiūrint to, kaip įvykiai
Rusijoje dėstysis, Lietuvai
jie nieko gero nežada. Rei-
kia labai budėti, kad įvykiai
neužkluptų nepasirengusių.
Man, atrodo, kad galima
numatyti šiuos pavojus.
Pirma, Amerika norėdama
būtinai išlaikyti Jelciną, kad
nebegrįžtų atominio pavo-
jaus era, gali susigrąžinti
Busho buvusią politiką.
Vardan gerų santykių su
Rusija, nurašyti Baltijos
kraštus – paliekant juos Rusi-
jos interesų sferoje.

Antra, Jelcinas norėda-
mas valdžioje išsilaikyti, be
to, būdamas rusas, gali pra-
dėti didinti spaudimą kraš-
tams, kurie išsilaisvino iš
rusiško jungo. Tokiu savo
žygiu, jis norėtų išvengti su-
sikirtimų su armijos vadais
ir su rusiškais nacionalis-
tais, kuriems vadovauja
gen. A. Ruskoi. Iš "Neda-
lomos Rusijos" operos jau
buvo girdimos šios overtur-
ros: "Artimasis užsienis",
"Rusijos interesų zona",
"Rusiakalbių teisės" ir dar
daug kitų. Be to, Rusija no-
ri gauti Jungtinių Tautų
mandatą, tuose rajonuose
prižiūrėti tvarką. Tai jau
būtų pilna žodžio prasme,
pakvietimas "lapės vištiną
prižiūrėti". Maskva labai
sąmoningą žaidimą žaidžia.
Visuomet kalbėdama apie
Kaukazą, Moldovą ar Jugo-
slavijos karo teatrą, neuž-
miršta ir Pabaltijo paminėti.

Jie nori žmonių sąmonė-
je sudaryti tokį įvaizdį, kad
Pabaltijo tautos, pačios su-
sitvarkyti negalės ir bus pa-
našu taip, kaip vyksta Jugo-
slavijoje. Ir mes patys
jiems padedame, kadangi
kalbėdami apie Vasario 16,
dažnai minime Nepriklausomybės paskelbimą. Visai
užmiršdami (ar gal net neži-
nodami) beveik 700 metų
(Nukelta į 5 psl.)

JAV Ambasadoriui Lietuvoje lankant Dirvą. Iš kairės: M. Aukštuolis, V. Maurutis, G. Kijauskienė, Ambasadorius Darryl Johnson, Ponia Kathleen Johnson, B. Gaidžiūnas ir Vl. Blinstrubas.

Vl. Blinstrubo nuotr.

LIETUVOS ŽEMĖS SAVININKAI KVIEČIA GINTI SAVO TEISES

Edvardas Raugalas

Lietuvos Žemės Savininkų Sąjungos
Tarybos pirmininko pavaduotojas

Lietuvos Žemės Savininkų sąjunga – tai buvę iki 1940 m. okupacijos Lietuvos ūkininkai, jų vaikai ir vaikaičiai. Sąjunga nepolitinė–visuomeninė organizacija susikūrė 1990 metais. Pagrindiniai uždaviniai: padėti apginti žemės savininkų teisę į žemę, ją atgavusiems–pradėti savarankiškai ūkininkauti. Prieš mėnesį susikūrė du papildomi mūsų sąjungos padaliniai: ūkininkaujančių skyrius ir miško savininkų skyrius. Viso į sąjungos darbą aktyviai įsijungę apie 7000 narių, dar turime apie 18000 narių rėmėjų. Mūsų Respublikinė būstinė yra Kaune, Žemės ūkio Rūmuose, beveik visuose rajonuose turime savo padalinius.

Viso Lietuvoje pareiškimus dėl Žemės susigrąžinimo parašė 580000 Lietuvos piliečių (buvę žemės savininkai jų vaikai ir vaikaičiai). Buvusi Aukščiausioji Taryba, labai sudėtingu Lietuvai politiniu laikotarpiu (prieš 1991 rugpjūčio pučą), visokeriopai nuolaidžiaudama kairiesiems deputatams, priėmė gana priešingus agrarinės reformos įstatymus. Prieštarungus, nes grąžinimas buvo siejamas su įvairiomis išlygomis kaip kad: gyvenamoji vieta, užsiėmimas, pilietybė ir eilė kitų. Bandėme tuos trūkumus įveikti, siūlydami buvusiai AT įvairias pataisas, kai ką pasiekėme, bet ne viską.

Dabar jau esame iš principo naujoje politinėje situacijoje: esame priimti į J.T., išvedama svetima kariuomenė, turime Konstituciją ir prezidentą. Todėl naujai išrinktas Seimas turi visas galimybes pataisyti

agrariusius įstatymus. Deja viskas daroma priešingai: jau padarytomis pataisomis žemės įstatymuose ir pastaruoju metu naujai pasiūlytais projektais žemė negrąžinama, o žadama per 15 metų išmokėti kompensaciją, kurios dydis apie 100 dol. už 1 ha žemės. Nacionalizuotą žemę numatoma išnuomoti žemės ūkio bendrovėms ("minikolūkiams") ir parduoti kiekvienam gyvenančiam kaime po 2-3 ha lengvatinėmis sąlygomis. Šie projektai yra populistiniai (kuriam sklypelninkų Lietuva), ekonomiškai nepagrįsti, nes su tokių žemės sklypelių dauguma kaimo žmonių po kelių metų bankrutuos, neteisiniai, nes prieštarauja Lietuvos Konstitucijai ir Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai.

Toks neatsakingas nuosavybės teisės traktavimas įstatymuose, įvertinant visai pairsią teisėtą ir teisę saugą bei senus valdininkų įpročius apeiti įstatymus, stumia Lietuvos žmones į dedelį susipriešinimą. Priemiestinės žemės yra atvirai grobstomos, tikrieji žemių savininkai tam stichiškai priešinasi. Po karo Lietuvos ūkininkai beveik 10 metų su ginklu gynė savo žemę. Ar mes sąmoningai nesame stumiami į panašią situaciją?

Be abejo visa tai yra visų pirma mūsų rūpestis ir atsakomybė. Iki šiol viską bandėme spręsti vietoje, veikdami savo valdžią ir nesiškydami užsieniui. Tačiau dabar, susiformavus iš esmės naujos valdžios piramides, LDDP kaip valdančioji dauguma užima visus postus ir mūsų balso negirdi.

Ambasadorius D. Johnson kalba jaukiam priėmimo kovo 22-o vakarą The Cleveland Skating Club patalpose, kur susirinko virš 30 atstovų iš įvairių lietuvių organizacijų pasitarti apie bendrus reikalus. (Ambasadorius trečias iš dešinės). A. Venclausko nuotr.

Todėl tikimės žymiai didesnio indėlio ir aktyvesnės pozicijos iš Vakarų valstybių ir įvairių tarptautinių organizacijų bei privačių asmenų. Mums nesuprantama, kodėl tiek daug triukšmo keliama dėl tautinių mažumų teisių Lietuvoje, kurie dažnai piknaudžiauja jiems suteiktomis privilegijomis. Juk prieš keleta metų atvykęs, pav. baltarusis ar rusas, į mūsų kaimą ir ten apsigyvenęs turi didesnes teises į mūsų žemę negu tremtinys grįžtantis iš Sibiro ar kitas žemės savininkas išvarytas iš kaimo. O juk šioje žemėje ilsisi mūsų eilės kartų protėvių kaulai.

Kartu norime išsakyti nuomonę, kad teikiant pagalbą Lietuvai, dabar tenka dažnai pasvarstyti, kas yra svarbiau. Gauname ištisas siuntas vaistų, o mūsų valdininkai visai nekreipia dėmesio ir nėra būdų juos nubausti, kad žmonės tiesiog nuodijami per maistą, blogas darbo sąlygas ir kitaip. Arba Seimas leidžia įstatymų paketus, kurie yra neteisiniai, prieštarauja Konstitucijai, pavojaingi Lietuvos valstybingumui ir jos piliečiams. Ar nereikėtų pagalbą daugiau perkelti į teisingą sritį siunčiant teisininkus, komisijas? Jau trys metai girdime, kad teikiama parama iš Vakarų valstybių Lie-

tuvos žemės ūkiui. Tačiau neteko girdėti, kad ši parama būtų tekusi tremtiniui arba kitam žemės savininkui, grįžtančiam ūkininkauti. Visa ta parama išsisklaido tarp žemės ūkio ministerijos valdininkijos arba perduodama Ūninkų sąjungai, kuri jungia keletą tūkstančių, žymiai anksčiau, pagal Valstiečių ūkio įstatymą įsikūrusius ūkininkus, bet deja dažnai užgrobisius svetimą žemę. Tuometiniai sovietiniai įstatymai leido imti bet kurią žemę, nors moralės normų ir 10 Dievo įsakymų tada irgi derėjo laikytis. Ar gi nekeista, kad mūsų sąjunga iki šiol verčiasi praktiškai iš savo narių įnašų ir per asmeninius kontaktus palaike naudingus mums ryšius su Vakarų šalių fermeriais? O mūsų sąjungos orgtechnika (fax, dauginimo aparatas) yra dovanoti privačios Danijos firmos ir ūkininkų. Tuo mes nenorime pasakyti, kad pagalbos nereikia teikti. Paprasčiausia teikiant reikia atsižvelgti:

- kaip ir kam buvo su naudota anksčiau suteikta parama;
- ar ji buvo efektyvi, ar visiems vienodai prieinama;
- ar pakako viešumo ir sveikos konkurencijos tarp pretendentių į šią paramą;
- ar asmenys, tarpininkaujantys gaunant paramą, tikrai atstovauja žemės ūki.

Baigiant šį laišką norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad išeivijos tarpe suformuota nuomonė, kad išeiviai turi atsisakyti žemės, palikti ją Lietuvoje gyvenantiems, yra neteisinga teisiniu, politiniu ir pagaliau moralės išbandymo požiūriu. Palikdami savo žemę Lietuvai, o iš tikrųjų buvusios ir dabar tebeesančios valdininkijos ir dalyboms, Jūs tepadedate tik jiems ir mafijai praturėti. Šiose dalybose, pusvelčiui (po 100 dol. už ha) superkant Jūsų žemę, dalyvaus ne ciliai Lietuvos artojai (jie jau neburi pinigų), o žmonės, kurie apeidami arba atvirai

laužydami Lietuvos įstatymus, sukaupė daug pinigų. Yra pavojus, kad didelę dalį žemės ir nejudamo turto per įvairias bendroves ir statytus asmenis gali supirkti buvusių SSSR Respublikų slaptosios tarnybos. Šita maitvanagių puota jau vyksta, mes visko matę, mūsų per daug nenustebinsi, bet ciliai mūsų vaikų ir jaunimo karta tai mato ir vėl atvažiuavę į užsienius stebins savo moralės nuosmukiu. Pati didžiausia Jūsų patriotinė išraiška būtų susigrąžinti savo žemę, o jeigu iš tikrųjų norite padovanoti Lietuvai, tai tik paskui, iš savo rankos dovanokite našlaičių prieglaudai, Universitetui ar kt. įstaigai, bet ne valdininkijai, kuri juokiasi iš užsieniečių švento naivumo.

Kartu noriu atkreipti biznierių ir potencialių investitorių iš Vakarų dėmesį. Pradedant bet kurį biznį Lietuvoje ar įsigijant žemę ir pastatus, visuomet išsiaiškinkite ar ši žemė ir pastatai nebuvo dabartinės valdžios prieš savininko valią nacionalizuoti ar konfiskuoti. Jau yra susidariusi ne viena situacija, kai tam pačiam žemės sklypui įvairios valdžios yra išdavę dokumentus, liūdižančius pirkimą–pardavimą arba leidimą amžinam naudojimui. Parlamentai ir Vyriausybės keičiasi, žemė ir teisė į ją – išlieka. Gerbiame savo ir kitų nuosavybę, mielai kviečiame visus bendram darbui su savo žiniomis, energija ir žeme, bet nenorime, kad atsirastų problemų, kai dėl tos pačios žemės teisme teisiasi keli pretendentai.

SAULĖLEIDŽIO SONETA

A.a. Stasio Santvaro pasakutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukruta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA

19807 CHEROKEE AVE.
CLEVELAND, OH. 44119

Dalis L.B. atstovų lydi JAV Ambasadorių Lietuvai Darryl N. Johnson su ponija iš Clevelando aerouosto 1993 m. kovo 21 d. Iš k: Kathleen Johnson, Ingrida Bublienė, Darryl N. Johnson, Dalia Puškorienė, Laura Rukšėnaitė, Algis Rukšėnas, Romas Apanavičius. A. Venclausko nuotr.

DIDŽIOJO ŠEŠTADIENIO DIMAI

Birutė Pakelevičiūtė

*Ateina romus Karalius.
Ateina Izaoko ir Jokūbo Dievas – jaunas liūtas
sidabriniais karčiais ir mėlyno balandžio akimis.
Jo rūbai kvepia myra, šafranu ir aloja. Jo strėnos
suveržtos auksine juosta.
Aplink jo galvą žėri skaistvario orarykštė.
Ateina tas, kurs trupina strėles, kurs rašo ugnimi ant
sienų, kurs perdalina jūras delno ašmeniu į dvi šali.
Jo plaukai švyti kaip pirmasis metų žaibas. Jo
alsavimas yra vėjas nuo baltų lelijų lysvių.
Jo dešiniojo rankoj spindi žydra žvaigždė.
Ateina romus Karalius: jaunas liūtas sidabriniais
karčiais ir mėlyno balandžio akimis.
Ateik, ateik ir tu – kuri jo laukei. Ateik – sesuo ir
mylimoji.
Rašyk žydinčias migdolų šakas; jų rausvumas yra
aušrinės spalvos.
Užžiebk septyniašakį iškilnių žibintą, puoškis plona
drobe ir Damasko balta vilna.
Pasitik prie slenkščio savo Sužadėtinį.
Pasitik Emanuelį.*

Didžiojo šeštadienio rytas būna siltas ir giedras.

Kai praveriu akis – visi langai atidari. Lengvas vėjo dvelkimas judina tinklinę užuolaidą: kieme, ant laiptelių sėdi mama ir ašarodama tarkuoja gumbuotas krienų šaknis. Šviečia saulė, kažkur už sentikių cerkvės kudakina višta; Matulionių tarmaitė muša ant tvoros užmestą kilimą, smagiai bumpsindama karkliniu "trepoku".

Iš kirpyklos grįžta tėtis, atsisagstęs pilką pavasarinį lietpaltį – dailiai apkirptas, glotniai sušukuotas, paraudusiu sprandu; apskustu ir apipurkstu beržų vandeniu.

Aš tyliai nulipu žemyn. Negalima garsiai šūkauti, trankyti durų ir baldytis – virtuvėj, ant šilto užkrosnio, sviestu išteptuose puoduose kyla saldžios Velykų bobos: geltonos, trapios, šimtatriinės.

Didieji pyragai jau iškepti. Jie guli miegamajame, sutupdyti į plačią pagalvę, išversti iš juodų blėtų – blizgančiais, palivotais paviršiais. Šiltojo plutoj pūpso apdegusios razinos, o pačiam vidury raudonuoja išpampusi tešlos kasa.

Valgomajame sukinėjasi tėtis, ant stalo išsidėstęs iškirptus iš laikraščių receptus, atsiraitojęs marškinius už alkūnių. Jis virs velykinį krupniką: kliuksi pilstomas spiritas, pakvimpa apelsinų žievėm ir vanilijos luobom.

Sijodamas tarp delnų, tėtis atsargiai pusto anyžiaus grūdus, gramdo susisukusius kardamonus, skaičiuoja kmynų krūveles ir pjausto muškato galvas.

Pro baltą jo rankų odą šviečia mėlynos gyslos.

Kauno pavasaris yra žibuoklių spalvos.

Ar tai Nemuno atšveitai, ar rausvai mėlynas sambrėškio dangus, ar vienplaukių mergaičių šypsenos Laisvės alėjos sankryžose? Skardiniuose dubenėliuose sumerkti žibuoklių pundeliai; permatoma oda, basnirčios pašiurpusios kojos, maži atgrubę pirštai, vaikiškų akių liūdesys ir niekad nepatirtas džiaugsmas – yra žibuoklių spalvos. Kaip gležni žiedai, suskinti Aleksoto ir Jiesios šlaituose, Neries pakriaušėj ir Girstupio klony.

Tirpstantis sniegas, lengvas merginų juokas, plono šilko skarelės, Miesto sodo žibintų šviesa, Muziejaus laikrodžio dūžiai ir nuogos platanų šakos ties pašto lan-

gais – yra žibuoklių spalvos.

Ir pirmieji mano meilės žodžiai, pirmas mano žvilgsnio alksis – yra dar kaip Kauno pavasario vakaras – žibuoklių spalvos.

Didįjį šeštadienį Žalia-kalnio bažnytelė kvepia pavasariu.

Švento vakaro tyloj, mirgančių žvakių prieblandoj – gėlėse ir žolynuose skęsta Viešpaties karstas. Maldai suglausti tulpių delnai, auksaviduriai narcizai, melsvi ir rausvi hiacintai, mašastinės cinerarijos, šiltadaržiuose pražydę alyvų medeliai – kyla raudonu kilimu apdengtom pakopom iki pat altoriaus. O ten, tarp žvakių ir paparčių, žėri didelės baltos lelijos karališkoj savo puikybėj.

Į bobinčių tyliai atšlepsi žingsniai – kažkas pila butelin švęstą vandenį. Statinėn pliupmteli skardinis puodeliukas; paskui iškyla, šliūkščiodamas vandenį pro sklidinus kraštus ir jį nukliuksina butelio kaklu. Tada gais žiaiai sucypia kamštis, ir žingsniai vėl nutolsta.

Keičiasi klūpančios mergaitės. Tamsiu bažnyčios viduriu ateina naujos. Pra-girgžda kreida nubaltinti batukai; po mirtom papuoštais velionais nubanguoja palaidi plaukai, išpintos gimnazistiškos kasos, išskuotos smulkiom vilnim ir paraitytos triūbelėm. Zakristijoj jau iškabinti baltieji rezurekcijos amotai ir auksu siuvinėtos stulos. Viskas parengta, išblizginta. Didžioji Velykų žvakė, varpai ir maldų knygos laukia sa-

lėtekio.

Mes ilgai nežiebiame šviesos.

Blizga išvaškuotos grindys. Velykų stalas jau apdengtas ilga, žemę siekiančia staltiese. Ant plačių lėkščių, apsmagstyti bruknienojų šakelėm, sudėti velykiniai valgiai. O pačiam vidury, drėgnų pakulų kups-te, vilnija išdaigintos avizos. Tarp jų stovi baltas avinėlis, iškėlęs pergalės vėliavikę.

Virtuvėj ugnis jau užgesusi.

Pro atdaras duris aš matau, kaip mama blizgina lašinių bryzeliu margučius ir kaip juos atsargiai deda pataisom išpintom kraitelėn.

Žaros raudonumas tamsėja; tamsėja virtuvė, nyksta klumpėtas olandas, nupieštas ant kavos malūnėlio.

Tik mamos plaukai dar dega skaistvarių ir išilę jos skruostai būna raudonųjų serbentų spalvos.

Šeštadienio vakaras grimzta į naktį.

Pro mūsų kriaušės šakas mirga radijo stulpų ugnys: kažkur toli, tamsiai mėlynoje erdvėj užia lėktuvai. Nors užkeli galvą, vis tiek jo nematai...

Iškarstytos ant virvių, sode dar kabo vėdinamos antklodės. Aš sunešu į kambarį pagalves, ir mudvi su mama imam kloti lovas. Patiesiam švarias paklodes – baltas, net gurgždančias tarp pirštų.

Raudoni impilai kvepia visais pavasario vėjais. Tai želmenų kvapas: jauno miško žvėries ir tamsiai žalių kadugių.

Devyniolika mano Velykų, devyniolika jaunų pavasarių: šviesiai žalių, nesugrąžinamų. Kai iš žemės lengvais atodūšiais garuoja paskutinis pašalas, kai pumpuruojančios sodų šakos susipina žydros nakties šešėliuose, o aukštai – tarp mėlynos erčios žvaigždynų šviečia Paukščių takas, lyg permestas per skliautą tildas.

Pro miegą, pro pavasarinį sapną, junti, kaip kūne tvinkčioja skaisčiai raudonas kraujas, kaip išsiplėsdomos alsuoja šnervės, kaip plazda smilkinų ir kaklo gyslos.

Ir nubundi.

Tarp sprogstančių alyvmedžių siūbuoja pilnatis. Tada žinai, kad virš miesto lekia gervių trikampis, šnarėdamas pilkais sparnais tarp sidabrinų, skambančių žvaigždžių. Kad neša drungną vėją, gležnos žolės, rausvos tošies ir pirmojo sulos ąsočio alpinantį saldumą.

Ir vėl sapnuoji pavasarinį savo sapną.

("Aštuoni lapai", 1956)

PAVOJAI IŠ RUSIJOS...

(Atkelta iš 3 psl.)

valstybinę praeitį. Lietuvoje istorija buvo įvairiai falsifikuojama. Net atgimimo metu Lietuvoje leista istorija, kuriai popierius buvo iš-eivijos nupirktas, neapsiėjo be J. Jurginio "deguto kaušo". Dabar, jeigu bus leidžiama "Tautos kančių istorija", apimanti persekiojimus ir rezistenciją. Turėtume apseiti be Lietuvos istorikų, nes jie visi baigę Mark-sizmo-Leninizmo katedras.

TAIP VĖL BUVO RUOŠIAMOS NAUJOS AUKOS Į SIBIRĄ...

Vladas Šarka

Milijonai pasiturinčių ir darbštesnių ūkininkų buvo išbuožinti ir išvežti į Sibiro taigas ar lagerius. Iš seno susiformavusį ir našų žemės ūkį iš pagrindų sugriovė. Prasidėjo badas, pareikala- vęs kelių milijonų žmonių gyvybių. Tuo sunkiu laiku pradėjo kurti sunkiąją pra- monę, neturėdami pakanka- mai lėšų, be užsienio pagal- bos.

Šios ekskursijos palydo- vai vengdavo savo svečius palikti vienus, "saviveiklai", kad negalėtų pamatyti to tikro jų gyvenimo, kuris iš tikrųjų buvo kitoks. Kartą, važiuojant ilgesniu maršru- tu, sugedo autobusas. Pasi- naudoję ta proga, keli žur- nalistai be savo nuolatinių palydovų nuėjo į netoli esančią gyvenvietę, aplankė ten gyvenančius kolūkie- čius. Iš pradžių šie bijojo su jais kalbėtis, bet įsitikinę, kad jie ne vietinės valdžios atstovai, o tolimi svečiai, pradėjo kalbėti atvirai. Skundėsi savo vergišku dar- bu, skurdas namuose, pra- rasta geresnio rytojaus vil- tis. Išbadėjusių vaikų iš- vaizda, blogas jų apdaras, antisanitarija namuose visa tai kėlė jiems užuojautą ir labiau ryškino tarybinės propagandos melą.

Važiuodami Kaukazo geležinkeliu, matė partizaninės kovos žymes: vagonų išdaužyti langai, kai kur su- gadinti geležinkelio ruožai.

Mes klausėme, kodėl, pra- sidėjus karui Europoje, arti Lietuvos, jis iš Amerikos sku- bėjo į namus. Atsakymas bu- vo trumpas: "Aš laikaisi prin- cipo – jei būdamas kelionėje matai, kad prasideda audra, skubėk į namus, nes ten yra saugiausia". Deja, šį kartą tas principas nebuvo ge- riausias – kai grįžo į Lietu- vą, po kiek laiko buvo areš- tuotas.

Tuo laikotarpiu Vokieti- ja jau buvo pavergusi ir val- dė ar turėjo įtaką veik visai Europai, o jos pietų kariuo- menė, Romelio vadovauja- ma, pergalingai žengė Afri- kos žemyno šiaurės pakran- te, mušdama anglų ekspedi- cinio korpuso jėgas. Atro- dė, kad nėra pasaulyje jė- gos, kuri galėtų sustabdyti tą jų pergalingą žygį. Vi- siems buvo aišku, kad kitas karo grobis – Tarybų Są- junga, kuri vargu ar begalės atsilaikyti prieš Vokietijos ir jos užkariautos Europos jėgas.

Mūsų naujasis gyvento- jas turėjo savo nuomonę ir

logiką. Jis teigė, kad jeigu JAV kartu su TSRS ir An- glija stos į karą prieš Vokie- tiją, tai Vokietijos pralaimė- jimas neišvengiamas. Mes bandėme ginčytis. Įrodinė- jome, kad JAV pagalba ne- gali būti efektyvi dėl didelio atstumo, stipraus vokiečių jūrų karo laivyno (ypač po- vandeninio), dėl silpnoko Amerikos armijos kovingu- mo ir dar stiprių jos visuo- menės izoliacinių nuotaikų. Tačiau, D. Cesevičiaus nuo- mone, lemiamas veiksnys – nepaprastai stiprus Ameri- kos ekonominis ir karinis pajėgumas, veik neišsenka- mi jos ištekliai ir vokiečių karinėms pajėgoms nepasie- kiama jos labai didelė kari- nė pramonė. Amerikos ka- riuomenės kovingumas, jo nuomone, yra pakankamai geras. Amerika pagelbės ka- riuojančioms šalims: daugiau- sia tieks ginklus, lėktuvus, tankus. Taip mes vieni kitų įtikinti ir nesugebėjome.

Nors jo tardymas buvo beveik užbaigtas, tačiau dažnokai dar buvo kviečia- mas pas tardytoją, kur už- trukdavo po 3-4 valandas. Jo pasakojimu, tardytojas į apklausos protokolą įrašy- davęs vieną kitą nereikš- mingą klausimą, o kitą laiką skirdavęs neregistruojamam pokalbiui apie jo keliones po kitus kraštus, jų žmonių gyvenimą, tvarką. Vaišin- davo cigaretėmis. Iš tokių "tardymų" jis visuomet grįždavo geros nuotaikos. Jiems buvo įdomu sužinoti apie užsienio kapitalistų gy- venimą, jų ekonomiką.

Vieną sausio popietę bu- vo savotiška šventė: prižiū- rėtojas įnešė siuntinį iš na- mų. Išvyniojęs radau pusę kepalą naminės duonos, rū- kytų lašinių gerą gabalą, ku- rio vienas šonas buvo švie- žiai nupjautas, dėžutę kaka- vos, saldinių ir dantų mil- telių. Duona buvo gabalais supjaustyta, matyt, ieškojo "įkeptos" korespondencijos, o lašinių gabalą tikriausiai sutrumpino tikrintojai. Ap- tarėme, kaip sunaudoti pro- duktus: ar per dieną suval- gyti viską, ar kasdien valgy- ti po nedidelį duonos ir laši- nių gabaliuką. Kameros dauguma priėmė antrą va- riantą. Nauja problema – lašinių pjaustymas. Prižiū- rėtojai peilio neskolina. Nutarėme pasigaminti savo įrankį: iš kelnų rumbo seg- tuko, nuąstrinę jo vieną šo- ną, pasidarėme tinkamą įrankį. Kakavos miltelių įmaišydavome į pusryčių

kavos ar arbatos surūgatus. Siuntinys lepino visą savaite. Panašų siuntinį gavau antrą kartą. Ir jį suvalgėme taip pat. Nors sotesni gal ir nebuvome, bet kaimiškos duonos skonis ir rūkytų la- šinių kvapas pakeisdavo įkyrėjusių kalėjimo valgių skonį.

KEŽIO "IŠDAIGOS"

Mūsų kameros gyvento- jo Kežio sveikatos būklė negerėjo: periodiškai karto- davosi ligos paūmėjimai. Kartą kameroje pajutome išmatų kvapą. Tuo laiku Kežys sėdėjo kampe apsi- siautęs paklode ir kuitėsi. Pasiūlėme jam pasinaudoti prie durų tam tikslui pasta- tytą "parašką", tačiau jis at- sakė trumpai: "Nereikia". O smarvė didėjo. Savo iš- matomis jis pradėjo teptis galvą, veidą. Beldžiamė į duris, sargybiniais rodo- me, ką daro jų vadinamasis "gudruolis". Sargybiniai iš- sivedė jį į ruošos kambarį, išrengė nuogai ir maudė šal- tu krano vandeniui iš gumi- nės žarnos. Girdėjosi sar- gybinių keiksmų ir Kežio aimanuojantis balsas. Mau- dymo procedūra truko apie 20 minučių. Išmaudytą ir pervilką švariais apatiniais baltiniais, drebantį nuo šal- čio vėl grąžino į kamerą. Mes vėl pradėjome reika- lauti, kad būtų iškvieistas gydytojas ir ligonis izoliuo- tas, bet sargybiniai vis tei- gė, kad jis esąs apsimetėlis ir tik "dumių vaidinąs". Tą vakarą ir naktį Kežys buvo ramus.

Kitą vakarą, kai jau bu- vome sugulę ir ruošėmės miegoti, Kežys savo kampe kažko ieškodamas kuitėsi

čiuzinį ir po pagalve, per- kilnodamas visa tai iš vie- nos vietos į kitą. Paskui at- sikėlė, neskubėdamas pasi- ėmė vieną savo "kerzinį" batą, kurio kulnyje buvo pa- kalta pasaga, atsistojo mūsų galvūgaly ir tuo batu lyg sieninio laikrodžio švytuok- le pradėjo švytuoti ties mū- sų galvomis. Mes bandėme jį nuvaryti miegoti, tačiau jis neklausė. Pasiteiravus, kodėl jis taip daro, atsakė trumpai: "Taip reikia", – ir savo darbą tęsė toliau. Kas gali žinoti, kokia kvaila mintis jam šaus į galvą ir ką jis su tuo batu mums pada- rys. Vėl kreipėmės į sargy- binius, kad jie imtųsi žygių, kad jį izoliuotų, nes mums jo "gudrybės" nusibodo. Tačiau niekas į tai ir toliau jokio dėmesio nekreipė.

Kežys ir nurimęs kon- takto su mumis neieškojo, užkalbintas kartais kalbėda- vo ir visai nevailai, tačiau ir tokiais atvejais logiką ne- retai pameddavo.

Kiekvieną rytą būdavo įdomu sužinoti, koks sar- gybinis tą dieną budės. Nors jie mums "ni brat, ni svat", tačiau ne visi vienodo cha- rakterio ir elgesio. Neabe- jotina, kad jie gauna atitin- kamą instrukciją, kaip elgtis su "zekais": menkiausias bi- čiuliškumas, geresni santy- kiai buvo kategoriškai drau- džiami. Mes, aišku, tos jų draugystės ir neieškojome. Bet vis dėlto matyti žmoniš- ką veido išraišką, išgirsti normalų žmogaus balsą, pažvelgti į nepiktas akis buvo išsiilgę. O kartais vie- nas kitas iš tų sargybinių buvo dar visų žmoniškumo savybių nepraradęs. Tačiau

dauguma, valdančios kastos propagandos paveikti, i mus, areštuotuosius, žiūrėjo kaip į liaudies priešus; tary- bine žeme vaikščioti never- tus gyvius, kuriuos jau se- niai reikėjo sunaikinti. At- seit tik geraširdiška naujoji tvarka kažkodėl jų dar pa- gailėjo, jie maitinami, glo- bojami, prižiūrimi. Tokius žmones greitai atpažindavo- me, nes jų veidas alsuodavo pykčiu ir neapykanta, pa- niekos pilnu žvilgsniu žvel- gė jų akys, rūščiai sučiaup- tos būdavo jų lūpos, pagieža karkiantis balsas.

Kai kuriems nuolati- niais sargybiniais, kurie pasižymėdavo neigiamomis savybėmis, priklijuodavome atitinkamas pravardes. Vie- nas iš jų – aukšto ūgio, apie 50 metų amžiaus, sulinkęs, kumpa nosimi, raudonomis akimis, visada paniuręs, pik- tas, niekuomet neatsakantis geru žodžiu į užklausimą – buvo pramintas "Vilku".

Kartą po pusryčių kiek pasėdėjęs savo gūžtoje, Ke- žys atsistojo, kurį laiką pa- stovėjo kameros viduryje žiūrėdamas į langą, staiga apsisuko 180 laipsnių, prie- ėjo prie durų ir pradėjo į jas belsti. Sargybinis pasižiūrė- jo pro duryse esantį "vilke- lį" ir tuojau jas atidarė klaus- damas Kežį:

– Ko nori?

– Ar tamsta būsite tas vilkas, kurį visi vadina? Sargybinis nesuprato jo klausimo ir tarė:

– Kas aš būsiu, kur vil- kas?

– Ar tas vilkas, kurį visi vadina?

Sargybinio veidas persi- kreipė, kaktoje sužibėjo pykčio kupinos akys.

– Kas mane vilku vadi- na? – dar labiau pykdamas klausia. Mes jau nusigan- dome, – ko gero, ir už tokį nekaltą žaidimą galime gau- ti karcerio. Bet Kežio pro- tas vėl "nusmuko į duobę".

– Taip šventoje evange- lijoje yra parašyta, – atsakė jis.

Nuo mūsų nusirito bai- mės akmuo, ir visi pradėjo- me juoktis, kad tai yra "gu- driojo" išminties pasireiški- mas. Sargybinis piktai pa- grūmojo jam kumščiu, ža- dėdamas savaite karcerio, ir užtrenkė kameros duris. Kežys, nieko nesakęs, nuėjo į savo guolį. Tą dieną jis buvo paniuręs ir tylus.

Kovo mėnesio pradžioje Kežį iškviatė pas tardytoją ir po valandos jis su savo daiktai buvo iš mūsų ka- meros išvestas. Vėliau su- žinojome, kad jis Vokietijos – TSRS susitarimu dėl vo- kiečių gyventojų repatriaci- jos buvo išvežtas į Vokie- tiją.

(Bus daugiau)

TRANSPAK praneša:

VELYKINIAI MAISTO SIUNTINIAI:

55 svarai įvairaus maisto produktų	..\$98.00
22 svarai įvairaus maisto	\$65.00
22 svarai mėsos gaminių	\$98.00
45 svarai įvairaus maisto be mėsos	\$75.00

MAŽAS BET VERTINGAS: kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos konservai, vitaminai **TIK \$35.00**

Visi gaminiai sudaryti iš užsienio gaminių produktų išskyrus rūk, tas dešras ir sūrį.

Konteineriai siunčiami kas savaitę

Skubius siuntinius siunčiame **"AIR CARGO"**.

Pinigai pervedami Doleriais.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Didžiausias skaičius visų siuntinių siunčiama per **TRANSPAK**

CLEVELANDO

apylinkių gyventojai vežkite – **PAK MAIL**

RŪTA DEGUTIENĖ

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

216 943-4662

TRANSPAK

2636 W. 69TH ST. CHICAGO, IL 60629

1-312-436-7772

PATRIA

2638 W. 71 St., Chicago, IL 60629,

tel. (312) -778-2100

Didelis pasirinkimas dovaninių bei buitinių prekių, pageidaujama ir Lietuvoje. Dėl specialiai sumažintų kainų klausykites Šluto radijo valandos sekmadieniais nuo 7 iki 8 val. ryto, 1450 AM banga.

DAINOS BURTAI

Vytautas Matulionis

Nors tikrai geri meno dainos rečitaliai 1993. III. 17., (šv. Patriko dieną), Dievo Motinos parapijos salėje (rečitalis, turėjęs įvykti III. 14., buvo atidėtas dėl staiga kilusios pūgos). Rečitalio menininkės: sopranas Giedrė Kaukaitė ir pianistė Gražina Ručytė – Landsbergienė – abi didelės lietuviškosios muzikos puoselėtojos. Programos kompozitoriai: Justinas Bašinskas, Feliksas Bajoras, Johannes Brahms ir Joaquin Nin. Rengėjai: "Draugui" remti vjaus komitetas Clevelande. Klausytojų apie pustrėčio šimto.

Rečitalio programa įdomi. Pirmoje dalyje lietuvių kompozitorių kūriniai: Justinas Bašinskas – vokalinis ciklas "Tekla upelė"; Feliksas Bajoras – dainos "Užaugo berželis", "Jojau dienele", "Malda", "Ugdė matutė" (variacijos), "Ritautoja, sesute" (karo daina), "Lopšinė" (žodž. Vyt. Bložės), "Kur tėvelio klėtėlė" (žodž. Vyt. Bložės); Algimantas Bražinskas – "Dvi raudos ir auksas" (žodž. M. Martinaičio). Antrąją dalį sudarė aštuonios Johannes Brahms dainos: "Wie Melodien zieht es mir", "Dein blaues Auge", "Am Sonntagsmorgen", "Regenlied", "Liebestreu", "Dort in den Weiden", "Madchenlied" ir "Vergebliches Stadchen" ir keturios ispanų kompozitoriaus Joaquin Nin dainos: "Granadina", "Las Majas Madrilenas", "Canto Andaluz" ir "El Vito".

Pirmoje dalyje skambėjo kūriniai kurių šaknys siekia lietuviškos dainos senovę. Susaistyti liaudies rimties jie švytėjo apeiginėmis spalvomis, tekėjo apeiginėmis slinktimis. Tai buvo ypač ryšku Bašinsko ir Bražinsko kūrinuose. Bašinsko vokalinis ciklas prasideda ilgoka, atsikartojančiais garsais banguojančia fortepijojo įžanga. Šis ciklas, kaip ir nemaža dalis šiuolaikinės lietuviškos muzikos (ypač vokalinės), įkvėptas senovinių lietuvių raudų, giesmių ir tekstų: čia ir avinėlis ir serbentų uogelė ir dobilėlis ir plaukus šukuojanti mergelė... Jau pačioje rečitalio pradžioje paaiškėjo, kad Giedrė Kaukaitė – neeilinių sugebėjimų dainininkė, puikiai susipažinusi su dainuojamu kūriniu, balsą valdanti poetiškai vaizdingai.

Septyniosė Felikso Bajoro dainose, su jau įprastai "bajoriškai" skambančia fortepijojo palyda, solistė

dar plačiau atskleidė savo gilų muzikalumą. Atitinkamai "sumažinus" operinio dydžio balsą ir jį daugiau ar mažiau "sulaužius", Kaukaitė įžvalgiai išgyveno kiekvieną dainą. "Jojau dienele" skambėjo gražiai tarmiškai, trumpoji "Malda" parodė solistės gerą forte ir aiškią tarseną, įdomios buvo "Ugdė matutė" variacijos, dramatiškai aidėjo karo daina "Ritautoja, sesute", jautriomis dejonėmis alsavo "Lopšinė". Felikso Bajoro dainos, nuotaikų įvairumu ir dramatiškumu bei lyrynių pusių apipavidalinimu, buvo lietuviškoje rečitalio dalyje pačios įdomiausios.

Algimanto Bražinsko "Dvi raudos ir auksas" domino galingo balso išsiliėjimais ir aktoriškai raiškia deklamacija antroje raudoje. Forte-pijono palyda dramatiškais sąskambiais pabrėžė šio kūrinio, solistė atlikto beveik maldingoje nuotaikoje, rimtį.

Muzika nėra tikslus menas. Jis tampa dar netikslus, kai prisideda žodžiai. Beveik kiekvienas 19-to šimtmečio kompozitorius domėjosi meno daina ("lieder"). Viena meno dainos problemų yra kompozitoriaus sugebėjimas atskleisti žodžiuose glūdinčius jausmus. Jei jam pasiseka, muzika taip susilieja su tekstu, kad jų neįmanoma atskirti. Johannes Brahms buvo vienas tų kompozitorių. Iš aštuonių programoje įrašytų ir puikiai atliktų Brahms dainų, balsiniu ir vaidybiniu žaismingumu išsiskyrė "Vergebliches Stadchen", o "Liebestreu" žavėjo savo ilgesinga nemarios meilės ekstaze. Labai gražios buvo ir sielvartinga "Madchenlied" ir "Am Sonntagsmor-

gen" ir "Dein blaues Auge". Solistė 19-to šimtmečio romantizmą giliai jaučia ir supranta šių dainų muzikos ir žodžio nedalomumą. Šioje grupėje, pasinėrusi į "lieder" pasaulį, Kaukaitė prižvejojo daug tobulai apvalių dainos perlių.

Nors Ispanijos muzika yra daugialypė, kai kalbama apie "ispanų muziką" dažniausiai turima galvoje Andaluzijos (Andalucia) muzikinė įnaša. Jei solistė savo prigimtimi pasirodė esanti lietuviškos dainos meistrė, jei Brahms dainose ji sugebėjo romantiškai atverti moters sielos gelmes – tai nestebino. Tačiau su tikra nuostaba ir pasigėrėjimu teko klausytis jos dainuojamų ispanų kompozitoriaus Joaquin Nin dainų. Tuo labiau, kad tai dainos ("Granadina", "Las Majas Madrilenas", "Canto Andaluz" ir "El Vito") savo ugningais jausmais ir svaiginančiais ritmais labai svetimos (gal

todėl tokios masinančios?) santūriam lietuviškam būdai. Žodžio "vito" nei kilmė nei reikšmė nėra tiksliai žinomos. Spėjama, kad jo vertė yra grynai fonetinė. Andaluzijoje "El Vito" reiškia greitą, gyvą, linksmą šokį kuris ir buvo pagrindu šiame rečitalyje dainuotai kompozicijai. Šiose dainose Giedrė Kaukaitė, jausmu, judesiu, balsinėmis spalvomis, veido išraiška ir muzikine galvosena tapo jausmų nevaldančia ir neslepiančia ispane su flamenco šokėjos susikaupimu. Virš programos solistė dar pridėjo vieną psalmiškai skambančią lietuvišką dainą – raudą a cappella ir skambia, ypatingai ugningai padainuotą, nežinomo pavadinimo ir nepamintoto ispanų kompozitoriaus dainą, kurios pasiklausius siūlosi pavadinimas "Viva, Sevilla y sevillanas!" (sevillana – Sevilijos šokis ir daina).

Pianistė Gražina Ručytė-

Solistė Giedrė Kaukaitė ir pianistė Gražina Ručytė – Landsbergienė koncerto metu Dievo Motinos parapijos auditorijoje, Clevelande. V. Bacevičiaus nuotr.

Landsbergienė buvo labai kruopšti bendramintė solistės palydovė (savo muzikine patirtimi ir ilgamečiu glaudžiu bendradarbiavimu su soliste gal būtų ir nepažinoma), puikiai suprantanti fortepijono palydos rolę meno dainos repertuare. Abiejų menininkių bendradarbiavimas buvo labai glaudus – lyg viena žinotų ką kita galvoja. Ispanų dainose fortepijonas skambėjo lyg gitara. Tikrumoje, pats kompozitorius, dainos "Granadina" pradžioje, duoda tokią nurodymą: "Senza pedale (come chitarra)". Pianistė tokį kompozitoriaus pageidavimą smulkmeniškai patenkino.

Scenoje Giedrė Kaukaitė atrodė dailiai: liekna, grakšti, pasipuošusi elegantiškai paprasta žalios "Kelly green" spalvos suknele, labai tinkančia šv. Patriko dienai. Jei spalvos pasirinkimas atsitiktinis – labai malonus sutapimas. Jei apgalvotas – gražus mostas Amerikai. Solistės veidas judrus, nesustingęs akademine kaukė. Judesys laisvas, tikslus, reikšmingas.

Kaukaitė yra perpratus vidinį lietuviškosios liaudies pasaulį. Jos klausytis reikia ne tik atviromis ausimis, bet ir atviromis akimis. Solistės įsijautimas į dainuojamą kūrinį toks gilus, kad kartais ji atrodo dainuojanti pati sau, visai užmiršus klausytojus. Ji neklystančiai naudoja daugybę balsinių spalvų ir labai plačią dinamikos skalę apvainikuotą puikiu pianissimo. Muzikinės brandos atžvilgiu solistė yra dainos meno viršūnėje. Dainų interpretacijoje ji išradinai įvairi. Balsas gražus, lankstus, stiprus, meniškai atskleidžiantis kiekvienoje dainoje kompozitoriaus ir poeto įdiegtą mintį. Savo atsilankymu solistė labai pragiedrino apniukusią žiemos padangę. Tai buvo vienas pačių geriausių dainos rečitalių lietuviškame Clevelande.

Ieškau savo mamos Jadvygos Saukaitės sesers, Ofelijos-Vandos Saukaitės, dingusios be žinios po antrojo pasaulinio karo. Ofelija – Vanda Saukaitė gimė Telšių apskrityje, Luokėje maždaug 1926-27 m.

1943-44 m. ji pasitraukė į Vakarų kartu su dauguma Telšių mokytojų seminarijos studentų.

Labai prašau žinančius bent kokią smulkmeną apie Vandos – Ofelijos Saukaitės likimą paskambinti (collect) ar parašyti man šiuo adresu:

Asta Budginas
811 20th Street
Santa Monica, CA 90403 USA
Tel. (310)449-0097

Po koncerto Clevelande, prie kuklių vaišių kavinėje: G. Ručytė-Landsbergienė, G. Kaukaitė ir A. Stempužienė. V. Bacevičiaus nuotr.

Nereikia persėdimų.

Kainos žemos.

PRANEŠIMAS:

RYGA!

Nuo:

\$380*

*kelionė į vieną pusę
perkant ten ir atgal

Pradedant š.m. birželio 2 d., kelionės į Rygą ir Baltijos kraštus bus patogesnės ir pigesnės. American Trans Air - vienintelė tiesioginė oro linija iš JAV-bių į Baltijos kraštus.

American Trans Air patogiausias kelias į Rygą ir Baltijos valstybes.

Jau dabar planuokite savo atostogas ir biznio keliones. Latvija --- vartai į Baltijos kraštus! Taip pat galite padaryti rezervacijas savo draugams ir giminėms, kurie nori jus aplankyti.

Patyrimas

American Trans Air turi didelę patirtį, nes per 20 metų aptarnavo milijonus keleivių, skrendančių į visus pasaulio kraštus. Mes puikiai suprantame, ko tikisi keleivis iš tarptautinės oro linijos.

Niekas negali duoti geresnio pasiūlymo. Žema kaina. Lengva išsiaiškinti; lengva nusipirkti

Latvijos Dainų Šventė

Nepamirškite į vasaros planus įtraukti Rygos, kur įvyks Latvijos Dainų Šventė!

IŠVYKSTAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ IR ŠEŠTADIENĮ IŠ NEW YORK.

AMERICAN TRANS AIR

Bilietus būtina įsigyti iki š.m. gegužės 15 d.
Skambinkite ŠIANDIEN ir užsitikrinkite kelionės datas.

1-800-382-5892

Arba kreipkitės į savo kelionių agentą.

Kelionė vieną pusę perkant ten ir atgal. Bilietai galioja nuo birželio 1 d. ir juos reikia įsigyti mažiausiai 21 dieną prieš išskrendant. Lėktuvai kursuoja tik savaitės dienomis, ne savaitgaliais. \$16 išvykimo mokestis, muito ir imigracijos mokesčiai į kainą neįskaityti. Taip pat, bilietą perkant, reikia sumokėti \$10 apsaugai, \$3 patarnavimams, \$1.45 agrikultūrai.

DIDELI DARBAI, ATLIEKAMI BŪRELIO AKTYVISTŲ

Iš Lithuanian Mercy Lift veiklos

Vasario mėn. vidury Lith. Mercy Lift vieneto iškvietas, Chicagoje tris savaites praleido Vilniaus universiteto medicinos fakulteto dekanas prof. Gintautas Česnys, dekanu profesūros išrinktas jau tautos atgimimo laikotarpiu. Profesorius, globojamas Mercy Lift atstovės Pr. Šlutienės, aplankė Illinois, Michigano ir Wisconsin universitetus, o su Illinois universitetu vasario 26 d. pasirašė dar vieną sutartį.

Illinois ir Vilniaus universitetai sutarė įsteigti įvairius medicinos fakulteto skyrius Vilniaus universitete. Susitarimą pasirašė Illinois un-to vicekancleris H. R. Manase ir Vilniaus un-to medicinos fakulteto dekanas prof. G. Česnys. Pagal šią sutartį Illinois un-tas padės įsteigti medicinos seselės programą, taip pat stomatologams, farmacistams ir kt. Šias programas koordinuoti ir toliau padės Lith. Mercy Lift, vadovaujant lygšiolinei koordinatoriui Pr. Šlutienei, idėjusiai daug darbo, kad ši sutartis būtų įgyvendinta.

Kovo 11 d. vakare Lietuvių centre, Lemonte, įvyko Lith. Mercy Lift posėdis, kuriame dalyvavo ir prof. G. Česnys. Posėdyje paaiškėjo, kad kovo 2 d. Lietuvą pasiekė jau 29 Lith. Mercy Lift siųstas talpintuvai su vaistais ir medicinine įranga, o kovo 7 d. išplaukė ir 30-as talpintuvai. Iš viso per nepilnus 3 metus Lith. Mercy Lift vienetas į Lietuvą pasiuntė vaistų ir visokios medicinos aparatūros už 25,442,314 dolerių.

Neperseniausiai Washington lankantis LML aktyvistams J. Lendraičiui ir A. Ankui, buvo susitarta su Christian Relief fondu, kad

jie toliau apmokės išlaidas už talpintuvų pervežimą iš JAV į Baltijos jūros uostus. Taip pat, paskiriems JAV Kongreso nariams, ypač R. Durbinui talkininkaujant, tariamasi su Pentagonu, kad kai kurias vaistų siuntas į Lietuvą nugabentų JAV karo lėktuvai. Kaip posėdyje pranešė L. Lendraitis, Pentagonas pagaliau pažadėjo persiusti į Lietuvą kai kuriuos LML talpintuvus.

Didelius darbus įvykdančioje LML struktūroje, kuri jau išpildytino amerikiečių įstaigose, ligoninėse, vaistų firmose, savanoriškai prisisimtus darbus atlieka gal apie 20 daugiausiai vidurinio amžiaus aktyvistų. Sambūris nėra kokia tai organizacija, ji neturi oficialios valdybos, tačiau kiekvienas yra prisiėmęs tam tikrus darbus ir juos atlieka.

Po posėdžio pirmą kartą šiame krašte lankęsis prof. G. Česnys apie Lith. Mercy Lift susidarė tokį įspūdį, kurį korespondentui taip nuskaldė: "Man tiesiog gražu žiūrėti į žmones, kurie yra taurios, geros idėjos. Kad toks vienetas veikia, sužinojau prieš gerus metus, kai jie patys atėjo pas mane Vilniuje. Ir nuo to laiko aš jaučiu tiesiog tų žmonių būvimą, tos organizacijos alsavimą, o šiandien pajutau nepaprastą jų susiklausimą: jie visi tarpusavy draugai. Ne tik tai juos sieja bendra humanistinė, patriotinė idėja – padėti Lietuvai jos bėdoje, bet ir jiems patiems smagu tarpusavy bendrauti. Tai tiesiog bendraminčių draugija. Jie neturi nei valdybos, nei kas rašo kokius didžiausius protokolus. Atrodo, kad tik aptarė reikalus ir jie toliau vyksta tarytum savaime. Nieko nesavaime. Jie jaučia, kad šitas darbas

Lithuanian Mercy Lift komiteto nariai. Iš kairės: Virginija Jakubauskienė, Rita Riškienė, Louise Simonson (Ill. Universiteto dėstytoja) Algis Ankus, prof. G. Česnys, Dr. Henri Manase (Ill. Universiteto kancleris). J. Lendraičio nuotr.

jiems yra smagus. Tegul ir sunkus, bet atlikto darbo džiaugsmas kompensuoja viską, – pastebėjo prof. Česnys, toliau pabrėždamas: Tai yra fenomenas. Mūsų praktinei visuomenei praktiniais laikais dvidešimtojo amžiaus pabaigoje, kai viskas apskaičiuota, apibrėžta. Tai man atrodo, kad čia kažkoks nuostabus XIX amžiaus reliktas..."

Kai Vilniaus un-to medicinos fakulteto dekanas Pr. Šlutienę paklausė, kodėl vienetas pirmiausia atkreipė dėmesį į sveikatos būklę Lietuvoje, bet ne į kitas problemas, tai Pr. Šlutienė priminė tuometinio Aukščiausiosios Tarybos pirmininko V. Landsbergio kreipimąsi į laisvąjį pasaulį Sovietų Sąjungos vykdomos ekonominės blokados prieš Lietuvą metu, prašant Lietuvai siųsti vaistus ir įvairią medicininę įrangą. Taip Lith. Mercy Lift tą prašymą išgirdo ir jį tebevykdė, nekreipdami dėmesio į tai, kokia valdžia

tautai vadovauja.

Prof. G. Česnys pastebėjęs, kad Lith. Mercy Lift daug dėmesio skiria motinos ir vaiko problemoms, pareiškė: "Tai tautos ateitis. Jei nesirūpinsim vaikais, tai tada visos pastangos neturi jokios prasmės..."

Kauno "Vilties" bendrijos pirmininkė J. Šimanauskienė laiške Lith. Mercy Lift aktyvistei V. Lendraitienei dėkodama už suteiktą paramą, rašo: "Bendrijoje yra 25 vaikai, kuriems reikia ypatingos priežiūros ir slaugos. Šie vaikai nesėdi, nevaikšto, sunkiai kramto ir praryja maistą, maitinami iš šaukštelio specialiai paruoštu maistu. Jie absoliučiai bejėgiai, savęs neapsitarnauja, jiems reikalingos spec. medicininės priemonės ir pastovus medikamentinis gydymas..."

O kiek tokių vaikų yra visoje Lietuvoje? Ar jie nelaukia pagalbos iš tokių vienetų, kaip Lithuanian Mercy Lift? Vl. Ramojus

SODAUTO ATVYKSTA Į PHILADELPHIJĄ

Philadelphijos LB apylinkė atgaivina savo pavasario koncertų tradiciją su SODAUTO Bostono etnografinio ansamblio pasirodymu balandžio 24 d. 7 val.

vakare Lietuvių Namuose (Lithuanian Music Hall), 2715 E. Allegheny Ave. Vakaro programoje ansamblis pristatys Pensilvanijos lietuvių angliakasių folkloro rinkinį, kurį su labai dideliu pasisekimu buvo nuvežę į Lietuvą pereiniais metais.

Ansamblių sudaro dvidešimt šeši įvairaus amžiaus lietuviškos dainos mėgėjai gyvenantys Bostono apylinkėse. Jiems vadovauja Gita Merkevičiūtė – Kupčinskienė, kurią šiam darbui paskatino žinomos Lietuvos folkloristės Zita Kelmickaitė ir Veronika Janulevičiūtė – Povilionienė. Šiam koncertui autentišką folklorinę medžiagą apie Pensilvanijos lietuvių angliakasių tradicijas padėjo surinkti Elenutė Bradūnaitė – Aglinskienė. Programa, pavadinta "Ten, kur anglių kalnai stėri" perveda publiką per visą sunkų angliakasių gyvenimą. Dainose pavaizduota išvykimas iš tėvynės, darbas kasyklo-

se, vestuvių papročiai, moterų buitiniai vargai, laisvalaikio užsiėmimai. Lietuvos ilgesys, tragiškos mirtys kasyklose ir daug kitų anų laikų gyvenimo akimirkų.

Po koncerto bus šokiai, kuriems gros muzikantai iš Lietuvos. Veiks bufetas ir baras. Visas vakaro pelnas bus skiriamas Philadelphiajos apylinkės "Dovana Lietuvos Fondui". Iš šio fondo bus remiamas našlaičių kūdikių lopšelis Kaune, iš Lietuvos atvykstantieji čia gydytis, iš Lietuvos atvykę studentai ar mokslininkai, kurie savo patirtimi yra rimtai pasiruošę padėti Lietuvai ir kiti reikalingi mūsų humanitarinės pagalbos. Tik gausus visų lietuvių dalyvavimas koncerte užtikrins jo pasisekimą. Bilietus galima užsisakyti pas apylinkės izdininkę Romą Krušinskienę telefonu (215) 355-3030 arba Aniliorą Mašalaitienę (215) 687-3048. Bilietų kaina \$12, \$10 pensininkams ir \$5 studentams. Vinco Krėvės Mokyklos mokiniams bilietai nemokamai.

Šis renginys suteikia gerą progą pasikviesti savo gimes bei draugus Amerikos lietuvių, kurių seneliai ar proseneliai atvyko į Ameriką pereinamojo šimtmečio pabaigoje ar šio pradžioje ir pergyveno tuos laikus.

T.G.

MAPLE FESTIVAL

The 64th Geauga County Maple Festival will be held on April 16, 17, and 18, 1993 on Chardon Square. Some of the activities will include a street dance on Friday, Country Western Line dance by Sandy Winkler of Port Washington on Saturday, ax throwing, grand parade, sap run, bath tub race, arts and crafts, concessions and rides. Demonstration of maple syrup production by Jim Freeman and continuous entertainment on the grand stand will entice young and old. Senior Day is April 16th. Be sure to mark your calendars for the first Festival of the year in Ohio.

Lietuvos Vyčių atstovas Marks sveikina su ponu Kathleen Johnson. V. Apanius (atstovaujantis BALFą ir Lietuvių Darželius) sveikina su Ambassadorium Johnson priėmimo The Cleveland Skating Club.

LYGUMŲ INDĖNAI

Dr. A. Čepulis

Man teko gyventi ir dirbti su Šiaurės ir Pietų Dakotų Sioux indėnais, Rosebud S.D., Ft. Totten N.D. ir Ft. Yates N.D. rezervuose. Nors daugumas indėnų buvo mums draugiški arba bent tolerantiški, kai kurie lyg primindavo, kad mes nesame labai artimi.

Vardas Sioux nėra labai mėgiamas, jis yra baltųjų duotas ir reiškia gyvatę arba priesą. Jie save mieliau vadina "Dakotas" arba genčių vardais, kaip Sissetons, Yanktons ar Wahpetons.

Kai pirmieji baltieji keliautojai ir misionieriai atkeliavo į vakarus nuo Didžiųjų ežerų, jie rado dalį Sioux gyvenant šiaurinėje Minnesotoje ir palei Mississippi upę. Jie maitinosi iš medžioklės, žuvininkystės ir ypač laukinių ryžių.

Tetonai ir Yanktonai jau 18 šimtmečio vidury pradėjo emigruoti į vakarus, kur jie pakeitė savo gyvenimo būdą pasidarydami bisonų medžiotojais. Likusieji buvo labiau ir labiau spaudžiami naujų ateivių, daugiausia vokiečių ir skandinavų kilmės.

Daug metų indėnai gyveno taikoje su ateiviais, iš jų pirkdavo šautuvus, įvairius padargus ar anklodes. Amerikos nepriklausomybės kare, Dakotų vadas Wabasha ėjo su britais ir buvo net pakeltas į generolus.

1805 metais indėnai buvo įkalbėti parduoti 100.000 akrų žemės prie St. Croix ir Minnesota upių už 2000 dolerių ir 200 dolerių vertės dovanų. 1837 metais jie pasirašė sutartį atiduodami visą žemę į rytus nuo Mississippi upės, ir sako, kad tuo nežinojo, kad atsisako savo tėvų žemės. 1849 metais, kai Minnesota pasidarė teritorija, baltieji pradėjo plūsti į kraštą ieškodami žemės ir turtų. 1850 metais US atstovas indėnų reikalams čia girdamas indėnų išmintį, čia prižadėdamas turtingesnę ir geresnę gyvenimą, o pagaliau grasindamas Didžiojo Tėvo kariuomene, privertė Sioux indėnus parduoti 24 milijonus akrų pietinės Minnesotos ir persikelti į siaurą rezervatą Aukštutinės Minnesotos upės slėny. Pažadai padėti įsikurti naujuosiuose rezervatuose, įsteigti jiems mokyklas ir didelės sumos pažadėtų pinigų už pirtą žemę, nepasiekė indėnų.

Valdžios agentai ir misionieriai spaudė indėnus perimti baltųjų apsirengimą, papročius ir religiją. Valdžia davė daugiau maisto ir įrankių tiems, kurie priėmė

naują gyvenimo būdą, bet net ir tai nevisada gaudavo.

Patys indėnai naujoje vietoje, be pagalbos negalėjo išauginti pakankamai sau maisto. 1862 metais alkani indėnai užpuolė valdžios sandėlius Upper Sioux agentūroje ir paėmė apie 100 maišų miltų. Derybose su baltaisiais indėnai šaukė, kad alkani žmonės gali patys pasiimti. Vienas iš baltųjų A. J. Myrick jiems atsakė, kad indėnai gali valgyti žolę. Kai šis pareiškimas buvo išverstas į Dakotos kalbą, indėnai nutraukė pokalbį ir išėjo. Rugpjūčio 17, 1862 metais 4 indėnai, nužudė 5 naujakurius, tris vyrus ir dvi moteris. Nusikaltėliai buvo nuvesti pas indėnų vadą Taoyatedutą. Jis išklaušęs pareiškė, kad karas prieš baltuosius yra beviltiškas ir kad jie grįždami žudys indėnų moteris ir vaikus.

Jo išpėjimo nebuvo paklaudyta ir per kelias savaites indėnai be atodairos puolė naujakurių sodybas ir žudė gyventojus. Tarp žuvusių buvo kareivių ir valdžios atstovų, bet daugiausia kliuvo ateiviams, kurie indėnų nepažino ir dažnai jiems prašant duonos juos pavarydavo. Ypatingai nu-

kentėjo New Ulm, Mn., kur apie 200 pastatų buvo sugedinta, nors miestas nebuvo užimtas. Taip pat išsilaukė ir svarbus Fort Ridgely. Skačiuojama, kad apie 500 naujakurių žuvo ir 40.000 pabėgo iš savo sodybų.

Minnesotos gubernatorius Alexander Ramsey paskelbė, kad Sioux indėnai turi būti išžudyti ar išvaryti už valstijos sienų, nes to reikalauja viešasis saugumas, teisingumas ir pralieto kraujo kerštas. Buvęs gubernatorius Sibley buvo paskirtas baudžiamosios ekspedicijos vadu.

Indėnai pamatę, kad karas negali būti laimėtas ir bijodami baltųjų keršto, paliko savo sodybas. (Pabaiga kitam numeryje)

GRANDINĖLĖS ŠVENTĖ CLEVELANDE

Grandinėlė švęs savo veiklos keturiasdešimtmetį. Sukakčiai minėti koncertas įvyks Dievo Motinos parapijos auditorijoje balandžio 17, šeštadienį, 7:00 v.v. Koncertą globoja Dievo Motinos parapija.

Šokių programą ruošia vadovė Renė Motiejūnaitė-Booth. Jai padeda šokių mokytoja Audra Gedrytė. Talkon atėjo muzikė Rita Klirienė. Ji ir Rimas Biliūnas rūpinasi koncerto muzikine dalimi. Šios šventės rengėjai yra Grandinėlės jaunimas ir jų tėvai.

Bilietai po 7 ir 10 dolerių gaunami Dievo Motinos parapijos kavinėje sekmadieniais po mišių. Juos galima užsisakyti pas dr. Eugenijų Šilgalį telefonu 481-0332 ir pas visus Grandinėlės narius. Vietos numeruotos.

Ina Šilgalytė, Grandinėlės šokėja Tautinėje dainų ir šokių šventėje Vilniuje 1990 metais. Ji šoks ir šventės koncerte.

Ina Šilgalytė, Grandinėlės šokėja Tautinėje dainų ir šokių šventėje Vilniuje 1990 metais. Ji šoks ir šventės koncerte.

Metinėje ateitininkų šeimos šventėje giedamas ateitininkų himnas. Iš k. Kun. G. Kijauskas S.J. R. Bridžius, V. Švarcienė, Jaunųjų ateitininkų sąjungos pirm. D. Petrusevičiūtė iš Detroito, R. Biliūnas, K. Mataitė.

Clevelandiečių aukos Lietuvos atstatymo ir išeivijos lietuvių reikalams

1993 m. Vasario 16-osios proga aukojo

\$ 500.--Dr. J.B. Skrinskai	\$ 30.--R. Balytė
\$ 200.--J.R. Ardžiai	B. Gaidžiūnas
V. Valys	A. Giedraitienė
\$ 100.--M.L. Baliai	Prelat. A. Goldikov
V. Brizgys	Dr. V.V. Gruzdziai
V.B. Cyvai	Dr. M.E. Laniauskai
J.F. Jasinevičiai	H.M. Macijauskai
Dr. V.A. Karobliai	A. Mackuvienė
F.J. Klimaičiai	B. O. Maželiai
J.M. Mikonai	E. Nainienė
A.A. Mulioliai	O. Skardienė
A.B. Pautieniai	Dr. E.R. Šilgaliai
Dr. J. Šonta	J.O. Žilioniai
\$ 80.--R.D. Liaubai	\$ 25.--L. Andrusaitis
\$ 75.--V.O. Rociūnai	R.D. Apanavičiai
\$ 60.--A. Ambrazienė	J. Balbatas
D. Mikoliūnienė	P.P. Balčiūnai
\$ 55.--I. Sušinskienė	K. Gobienė
\$ 50.--V.L. Apaniai	J.S. Kazlauskai
M.G. Aukštuoliai	S. Kežienienė
R.V. Aukštuoliai	H. Kripavičius
P.N. Bieliniai	K. Laikūnienė
E. Bridžiuvienė ir	S. Laniauskienė
B. Bridžius	A. E. Lūžos
G.V. Bučmai	J.E. Malškiai
H.S. Idzeliai	V.Z. Pliodžinskai
S. Jankauskas	I. Stankus
P.E. Jogas	K. Stungienė
Dr. E.B. Juodėnai	J.B. Vasariai
B.A. Karkliai	\$ 20.--S.E. Alšėnai
P.J. Klioriai	V.M. Bačiuliai
Dr. V.A. Mauručiai	K. Balas
G. Natkevičienė	P.O. Banioniai
V.A. Palūnai	S.J. Butrimai
K.D. Paškoniai	J. Dunduras
P.A. Razgaičiai	Z. Dučmanas
V. Sniečkus	P.B. Ežerskiai
A.V. Spirikaičiai	B. Garlauskas
D.D. Staniškiai	S.J. Ignatavičiai
Dr. J.I. Stankaičiai	M. Ivanauskienė
A. Šenbergienė	J.A. Jankai
J.M. Švarcai	I. Jonaitienė
V.T. Urbaičiai	A.G. Karsokai
E.G. Varneliai	J.A. Kazėnai
R.V. Vilkutaičiai	Dr. A.E. Kisieliai
P.O. Žilinskai	D.M. Kižiai
\$ 45.--K. Vaičieliūnienė	K. Mažonas
\$ 40.--V.E. Balandos	V.A. Miškiniai
J. Budrienė	L.L. Nagevičiai
V.J. Janušiai	D.R. Nasvyčiai
J.I. Juodiškiai	K.O. Palubinskai
A. Kazlas	J. Pivoriūnas
R.R. Minkūnai	A. Puškoritė
Z.S. Obeleniai	J. Račylionė
S. Pabrinkis	J.R. Skavičiai
A. Petrauskis	A. Smelstoriene
K.O. Raliai	Smetonų šeima
V.O. Silėnai	H.S. Stasai
\$ 35.--Drs. D.R. Degėšiai	A. Stempužienė
R.A. Zorskai	E.J. Stepai
\$ 20.--J. Taorienė	E. Steponavičienė
L. Unguraitienė	A. Styra
J.O. Vaškai	V.J. Stuogiai
A. Žemgulis ir A. York	\$ 10.--S.K. Lazdiniai
O. Zyglene	A.M. Liutkai
\$ 16.--G.N. Juškėnai	V. Maciejauskienė
\$ 15.--V.A. Bakūnai	O. Mažeikienė
J. Citulis	J. Narušas
E. Janulienė	P. Neimanas
D. Nasvytytė	A.D. Penkauskai
O. Naumanienė	E. Prancuskas
\$ 10.--H. Belzinskai	M. Puškorienė
J.J. Biliūnai	V.D. Ramonai
M. Blynas	J.A. Rasteniai
R. Brazaitienė	Ant. Rukšėnas
K. Bruožis	J.E. Saikai
L. Civišnikienė	P. Stungys
M. Dulebienė	B.V. Taraškai
B. Gedvilienė	H.R. Tatarūnai
J. Ilendienė	I. Verbyla
F. Juras	\$ 5.--A. Balasevičius
J. Kalvaitis	G. Kijauskas
A. Karklius	I. Laurinaitienė
V.O. Kavaliūnai	V.P. Matulioniai
J. Kavaliūnaitė	J.S. Milai
B. Kazėnas	S. Sapkalaitė
	P.J. Šukiai
	\$ 2.--XXX

Suaukotos sekančios sumos:

JAV Lietuvių Bendruomenei----\$ 4,342.00

Amerikos Lietuvių Tarybai---- 1,736.00

Kitiems----- 75.00

Viso aukų gauta-----\$ 6,153.00

Nuosirdžiai dėkojame visiems aukotojams.

ALT Skyriaus ir LB Apylinkės Valdybos

CLEVELANDE ir apylinkėse

SUŽALOJO ŠV. JURGIO BAŽNYČIA

Iki šiol pasitaikę nežymūs vandalų darbai Clevelando Šv. Jurgio parapijos aplinkoje: automobilis prie Superior g. įvažiavo sodo tvoron, kiti įvažiavo į gyvatvorę arba medžius. Tačiau kovo 30 d. antradienio ankstyvą rytą kažkas padėjęs ant gazo pedalo cemento bloką paleido pilnu greičiu pavogtą automobilį į šiaurinę Šv. Jurgio bažnyčios sieną.

Automobilis sudaužė špinę tvorą ir išmušė didžiulę angą į parapijos salę rūsyje. To pasekoje tapo sužaloti šildymo ir vandens vamzdžiai bei elektros laidai, keliose vietose nukrito lubos.

Automobilio užpakalinėje sėdynėje rasta pilna gazolino skardinė nesprogo. Spėjama, kad buvo bandyta padegti bažnyčią. Sienoje įstrigęs automobilis buvo parodytas tą vakarą CBS TV 8 žinių laidoje.

Verbų sekmadienį Šv.

TAUPOS Metinis Susirinkimas

Taupos Lietuvių Kredito Kooperatyvo aštuntasis metinis susirinkimas įvyko 1993 m. vasario 21-ą dieną Dievo Motinos parapijos salėje. Susirinkimas pradėtas punktualiai 12:00 valanda. Užsiregistravo ir susirinkime dalyvavo apie 70 narių. Susirinkimą pravedė Taupos valdybos narys Algis Rukšėnas. Susirinkimo metu buvo išrinkti du direktoriai ir pristatyta metinė apyskaita. Finansų Komisijos vardu kalbėjo Richard Hallai, o Taupos direktorių vardu, valdybos pirmininkas, Egidijus Marcinkevičius. Taupos metinė veikla įvertino jos vedėjas, Aleksas Spirikaitis. Taupos paskirtos aukos paremti lietuvišką veiklą šimet padidėjo iki \$ 3,300.

Taupos nariai ir direktorius perrinko Egidijų Marcinkevičių ir išrinko naują direktorę, p. Mariją Mikoniene. Abi kadencijos trims metams. Susirinkimo metu ypatinga padėka išreikšta p. Danai Ramonienai, kuri sąžiningai ir kompetentingai ėjo direktorės pareigas devynerius metus, būtent, nuo pat Taupos įsteigimo dienos.

Įvertindami Taupos 1992 metų veiklą, kalbėtojai išskėlė kai kuriuos faktus. Metų bėgyje prisirašė 115 naujų narių. Dabartinis narių skaičius viršija 1,200. Pirmą kartą Taupos istorijoje, aktyviai gale metų prašoko \$ 8,000,000. Per paskutinius tris metus, Taupos rezervai pakilo nuo 3 % iki 6 %. Tai liudija Taupos didesnę stabilumą bei finansinį saugumą. Išlaidos, nors padidėjusios, pasilikio žemos palyginus ne tik su bankais, bet ir su kitais kredito kooperatyvais. Ateinančiais metais, Taupa dės ypatingesnes pastangas didinti pelningumą išduodant daugiau paskolų. Detalizuotą 1992 finansinę apyskaitą galima išgauti apsilankius Taupoje, 767 East 185th Street, arba paskambinus į būstinę telefonu 481-6677.

Baigdamas, E. Marcinkevičius paskelbė, kad Taupos valdyba paskyrė aukas:

- \$ 1,000 Šv. Kazimiero Lituanistinei Mokyklai, priėmė Kęstutis Civinskas;
- \$ 500 BALF-ui, priėmė Vincas Apanius;
- \$ 500 Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai, priėmė Zenonas Obelenis;
- \$ 500 Grandinėlei, 40-ties metų sukakties proga, priėmė Aleksandra Sagienė;
- \$ 400 Žaibo sporto klubui, priėmė Vidas Tatarūnas; ir
- \$ 400 Vasario 16-tos gimnazijai, priėmė Izabelė Jonaitienė.

Nariams buvo padėkota už atsilankymą ir paramą. Susirinkimas baigtas 12:40 p.p.

Taupos Direktorių Tarybos sekretorius
Vytautas Kliorys

Jurgio parapijiečiai biuletenyje rado klebono kun. J. Bacevičiaus laišką apie šią nelaimę. Visi yra kviečiami talkon atlikti reikalingus pataisymus arba prisidėti auksa. Geri clevelandiečiai skambino klebonijon tuoj po žinių televizijoje klausdami kuo jie galėtų padėti. Ačiū jiems! Kiekviena parama yra laukiama su dėkingumu. Ger. J.

CLEVELANDO TAUPA

Didįjį Penktadienį bus atidaryta nuo 9 iki 12 val.

METINIS

LB APYLINKĖS SUSIRINKIMAS

1993 balandžio 25 d. 11:45 val. Dievo Motinos parapijos svetainėje įvyks metinis JAV LB Clevelando apylinkės susirinkimas.

Programoje veiklos ir finansinė apyskaita, 4 valdybos narių, Kontrolės komisijos ir atstovų į Apygardos suvažiavimą rinkimai.

Visi Clevelando ir apylinkių lietuviai kviečiami susirinkime gausiai ir aktyviai dalyvauti sprendžiant Clevelando apylinkės reikalus. JAV LB Clevelando apylinkės valdyba

NIJOLĖS ŠČIUKAITĖS

estradinių dainų koncertas įvyks balandžio 24 d. 7 v.v. Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Bilietai po \$8.00 ir \$5.00 gaunami Dievo Motinos ir Šv. Jurgio parapijų svetainėse po mišių ir pas valdybos narius: R. Bridžių (481-9097) ir D.D. Staniškis (531-8496). Visi bilietai numeruoti. Rengėjai – Clevelando ateitininkai – nuoširdžiai kviečia visus į nuotaikingą koncertą.

ETNINIS TINKLINIO TURNYRAS

Š.m. gegužės 8 d. Clevelando LSK Žaibas rengia etninį vyrų tinklinio turnyrą, į kurį yra pakviestos Clevelando ir apylinkių etninės komandos, kaip ukrainiečiai, latviai, čekai, slovėnai, vokiečiai ir kiti. Turnyras vyks Dievo Motinos parapijos salėje, nuo 9:00 val. ryto ir tęsis iki vėlaus vakaro. Clevelando Žaibą atstovaus 2 komandos. amb

PARENGIMAI

1993 M.

- BALANDŽIO 17 d. "Grandinėlės" 40 metų KONCERTAS
- BALANDŽIO 18 d. Šv. Jurgio parapijos Atvelykio Stalas 11:30
- BALANDŽIO 24 d. Nijolės Ščiukaitės koncertas. Rengia Ateities klubas.
- GEGUŽĖS 2 d. Katalikų Moterų Sąjungos 36 kuopos parengimas
- GEGUŽĖS 8 d. Etninis tinklinio turnyras Dievo Motinos Par. salėje Rengia LSK Žaibas.
- GEGUŽĖS 28-31 d. Karnavalas Lietuvių namuose.
- BIRŽELIO 27 d. 12 val. Pensininkų gegužinė Lietuvių namų viršutinėje salėje.
- LIEPOS 11 d. – sekmadienyje 12:00 p.p. Žalgirio šaulių kuopa ren-

gia gegužinę prie ežero Beachland Parke – 17815 Canterbury Rd.

• LIEPOS 18 d. Šv. Jurgio parapijos GEGUŽINĖ – Šv. Jurgio sodyboje 11:30

• LIEPOS 24 d. Kultūrinio darželio tradicinė vakaronė Gwinn Estate

• RUGPJŪČIO 1 d. sekmadienyje 12:00 p.p. LKVS-gos "REMOVE" rengia gegužinę prie ežero Beachland Parke – 17815 Canterbury gatvėje.

• RUGSEJO 11 d. Lietuvių Namų 20 – metų sukakties balius ir varžytinės. 7 v.v.

• SPALIO 2 d. 7 v.v. Koncertas The Singing Angels Dievo Motinos auditorijoje.

• LAKPRIČIO 14 d. Šv. Jurgio parapijos rudens Festivalis 11:30 – 3:30 v.v.

Keliaukite į Lietuvą

per

DOROTHY KAZEL...

SKAMBINKITE DĖL PALANKIAUSIŲ SĄLYGŲ.

1-216-423-8864

1-800-677-1313

Aptarnaujam ir kitus kraštus bei Ameriką.

Europa Travel Service Inc.

911 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

Siuntiniai į Lietuvą -

atlanta IE

639 East 185th Street
Euclid, OH 44119

Telefonas (216) 481-0011

Kainos - jau nuo 58 centų už svarą

Pasiteiraukite dėl skubesių oro kargo siuntinių.

Kainos - jau nuo \$ 2.50 už svarą

Greitai pristatomi pinigai Lietuvoje doleriais. patogumui galite įsigyti dėžių

Dirbame: antr.-penkt. nuo 9 v.r. iki 5 v.v., šeštadienį nuo 9 v.r. iki 2 v. popiet

Pagrindinis atlanta IE ofisas - Chicagoje

Nemokamas tel. 1-800-775-SEND

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street * Cleveland, OH 44119

481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdėsio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

LAISVĖS KOVŲ ARCHYVAS

III

Antanas Dundzila

Leidinyje randame daug dokumentuotos, anksčiau nesutiktos medžiagos. Redaktoriai pastebi, kad spausdinamų dokumentų vertė yra nelygi. Vieni jų, pvz., partizanų vadų posėdžių protokolai, yra istorijai reikšmingi, tačiau kituose glūdi daugiau pažintinė, bet ne informacinė reikšmė. Tačiau visi jie padeda geriau suprasti sunkų kasdieninį partizanų gyvenimą. Yra dokumentų, nuotraukų kurios įskaitomos. Vieni jų rašyti mašinėle, kiti ranka. Leidinyje patalpinta ir daug perspausdintų raštų: juos daug lengviau skaityti. Ypač iš ranka rašytų dokumentų galima spręsti apie rašiusiojo išsimokslinimą.

Pradiniais kovos metais tie raštai būdavo parašyti, kaip kokio įstaigos tarnautojo. Vėlesniais laikais raportų stilius bei rašysena įvairuoja – galima spręsti, kad juos rašė prieš partizanavimą raštinėse nesėdėję žmonės... Tai patvirtina ir tas faktas, kad beveik per visą partizaninių kovų laikotarpį didelį vaidmenį atliko buvę Lietuvos kariuomenės žemesniojo laipsnio kariai, pvz. grandiniai ar puskarininkiai. Yra stebėtinas tų žmonių užsirašymas vestai kovai, jų patrijotizmas ir atsisakymas savęs –

aukojimasis.

Vartant atspausdintas nuotraukas, stebina jaunų vyrų veidai. Čia pabrėžtinai žodis "jaunų". Net ir partizaninio karo pabaigoje, kai, rodos, ginkluotos kovos beviltiškumas buvo aiškus tiek patiems partizanams, tiek visuomenei, jauni vyrai ėjo į partizanų eiles. Tenka klausti, kodėl? Argi negalėjo prisitaikyti prie okupanto taip, kaip daugelis prisitaikė? Kas juos skatino, kas galėjo priversti?

Pradedant okupanto šmeižtais ir baigiant eilinių gyventojų perneštu partizaninio karo siaubu bei net šiais laikais už tai girdimu burnojimu apie partizanus, kito atsakymo nėra: reikia manyti, o, viską apgalvojus, garsiai skelbti, kad jiė ėjo partizanauti patrijotizmo vedini. Tai sakome žinodami, kad partizanus taip pat vaidino įvairūs bolševikų stribai bei provokatoriai; šitiems partizano vardo nesegame.

Žinome, kad partizanai neapsiėjo be žiaurumų, be nusikaltimų – už ką jų pačių vadovybė juos baudė ir tas bausmės dokumentavo. Tai tačiau negali nustelbti 1944 – 1952 m. laikotarpyje vykdytos kovos, bei 30,000 gyvybių aukos.

Atspausdintos nuotraukos

Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos vicepirm. Jurgis Lendraitis taria žodį prie Laisvės Kovų paminklo Chicagoje pradedant Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo šventės minėjimą.

Ir. Kriaučeliūnienės nuotr.

kos atskleidžia ir dažnai girdėtų, bet anksčiau nematytų veidų. Pirmu kartu pamatėme, kaip atrodė Tauro apygardos (turbūt, Lietuvos aviacijos majoro uniformoje) vadas, Zigmas Drunga – Mykolas – Jonas (3-4 t., p.23). Čia galime klausti, ar po karo į Vakarus su partizanų talka pasitraukęs Jurgis Valiulis Vakaruose sąmoningai pasirinko be abejonės rezistencijoje pažinto partizanų vado Drungos pavardę? Matome kun. A. Yliaus – Vilko kelias nuotraukas (1 t., p. 48 ir 3-4 t., p. 14), skaitome jo atsiminimus. Jis 1945 m. buvo vienas iš Tauro apygardos steigėjų.

Yra kituose leidiniuose naudotų nuotraukų, bet ir daug nematytų. Patalpinta didelė Lukšos – Daumanto nuotrauka Prancūzijoje, net jo prancūziškas pasas, spėjau, iš 1949 metų, kur jis operavo Adam Mickiewicz pavarde (5 t., 66-67 p.)... Argi, jis, 1950 m. grįždamas į Lietuvą, pasiėmė savo fiktyvų prancūzišką pasą??? Įdomios yra dar dvi (5 t., 127 p.): tai KGB perverbtų partizanų grupė, viena jų prie namo N. Vilnioje, kur jie būdavo "apmokomi". Redaktoriai kreipiasi į skaitytojus, prašo žinių apie matomus asmenis, apie tą namą.

Leidinyje telpa šiek tiek išeivijos tarpe skelbtos medžiagos. Savaimė supranta, ji mums nėra ypatinai įdomi, nes jau matyta. Tačiau prisiminus dabar savo veiklą pabaigusio VLIKo archyvus, kurie, kaip žinote, bus patalpinti Putname, būtų įdomu sužinoti, kas juose randasi iš to lemtingų 1944-1952 m. laikotarpio. Kas iš tikrųjų dabar yra VLIKo archyvo savininkas (gal Tautos Fondas?), kaip būtų galima tą medžiagą patyrinti ir palyginti su Lietuvoje skelbiamais dokumentais?

Grįžtant prie to penkiamtomio, o taip pat galvojant apie visą rezistencinę literatūrą, yra pribrendęs laikas sudaryti tikslų, numeruotą partizanų sąrašą. Dabar visa literatūra naudoja partizanų slapyvardžius, tik kar-

tais pažymėdama tikrasias jų pavardes. Tai supranta, nes ne visų tikros pavardės yra žinomos. Bet čia susiduriame su pačiu partizanų naudotais keliais slapyvardžiais, taip pat susiduriame su partizanais, turėjusiais tuos pačius slapyvardžius. Taigi apie J. Lukšą dabar reikia rašyti ir skaityti "Daumantas-Skrajūnas-Skirmantas-Miškinis". Gi būtų didelis palengvinimas visiems, jei, pvz., būtų galima rašyti kovotojo numerį ir tik tą slapyvardį, kuriuo jis tuo metu buvo žinomas. Taigi, rašytume Skrajūnas – 2341, Daumantas – 2341 ir visiems visada būtų aišku, kad čia kalbama apie tą patį partizaną, kurio tapatybė būtų registruota centriniame sąraše. Imant dėmesin 30,000 partizanų, tokia sistema laikas yra atėjęs.

Visai nesvarbu, ar jūs DIRVOS skaitytojai, perkate ir skaitote vieną ar dešimtą (ar daugiau) knygų per metus. Jei ši tema jus domina, jei ji jums rūpi, tai parašykite Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai (vėl kartoju: Doneičio 70 b. Kaunas 3000), nusiųskite jiems apie \$10 ar daugiau: paprašykite šio leidinio. Tai yra mūsų laikų, didžiosios mūsų tautos tragedijos evangelija. Šiam darbui reikia talkos, reikia darbo – tyrinėjimo, interpretacijos, spaudos išlaidų apmokėjimo. Šiam darbui reikia visų mūsų dėmesio ir paramos.

Turime skaitytis su labai

realia galimybe, kad, Lietuvos valdžiai dabar patekus į LDDP rankas, šis darbas gali sustoti. Dar baisiau: šie ir daugelis kitų dokumentų gali būti iš vis sunaikinti. Mes jau dabar žinome, kad Lietuvos valdžia kviečiasi į Lietuvą žydų organus tirti prieš žydus Lietuvoje padarytus nusikalstamo pobūdžio veiksmus. Tačiau mes dar negirdėjome, kad būtų energingai tyrinėjami bolševikų prieš lietuvių tautą padaryti nusikaltimai ar lietuvių kova prieš sovietų okupaciją.

Lietuvoje yra balsų (apie tai rašėme 1992-XII-10 DIRVOJE) ir nusikalstamos motyvacijos, vardan "ramybės" sunaikinti visus NKVD archyvus (taip teigė, pvz. Vilniaus U-to rektorius J. Kubilius), kuriuos B. Gajausko vadovauta komisija tyrė. Gal atėjo laikas šiuos dokumentus vėl slėpti? Bet kaip ir kur paslėpsi valdžios žinioje esančius NKVD archyvus???

Reikia tikėtis, kad apie tai rūpinasi šios medžiagos saugotojai, buvę kovotojai Lietuvoje. Jais privalome pasitikėti. Tačiau mums reikia šiuos leidinius remti, juos skaityti. Žinant mūsų bei Lietuvos sąlygas, būtų gera, jei bent pusšimtis DIRVOS skaitytojų, bent du – trys procentai, atsiliaptų su bent dešimties dolerių užsakymu ar auka "Laisvės kovų archyvo" leidėjams.

(Pabaiga)

ALT s-gos pirm. dr. L Kriaučeliūnas ir Lietuvių Karių Veteranų s-gos skyriaus pirm. Juozas Mikulis prie Laisvės Kovų paminklo pradedant Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo šventės minėjimą.

Ir. Kriaučeliūnienės nuotr.

Brangiam tėvui

A. A.

ALEKSUI SPIRIKAIČIUI

mirus, jo sūnų – TAUPOS KOOPERATYVO VEDĖJĄ ALEKSĄ SPIRIKAITĮ ir velionio žmoną VALERIJĄ nuoširdžiai užjaučiame

Taupos Kredito kooperatyvo
Direktorai